

Algebra és számelmélet

ELTE Algebra és Számelmélet Tanszék

Konzultáció: Kiss Emil

<http://ewkiss.web.elte.hu/wp/wordpress>

ewkiss@gmail.com

21. előadás

A gyöktényezős alak beszorzása

Az algebra alaptételének következménye (K2.5.1)

Legyen T test. Az $f \in T[x]$ polinom **gyöktényezős alakja**
 $c(x - b_1) \dots (x - b_n)$,

A gyöktényezős alak beszorzása

Az algebra alaptételének következménye (K2.5.1)

Legyen T test. Az $f \in T[x]$ polinom **gyöktényezős alakja**
 $c(x - b_1) \dots (x - b_n)$, ahol $c, b_1, \dots, b_n \in T$,

A gyöktényezős alak beszorzása

Az algebra alaptételének következménye (K2.5.1)

Legyen T test. Az $f \in T[x]$ polinom **gyöktényezős alakja** $c(x - b_1) \dots (x - b_n)$, ahol $c, b_1, \dots, b_n \in T$, és $c \neq 0$ az f főegyütthatója.

A gyöktényezős alak beszorzása

Az algebra alaptételének következménye (K2.5.1)

Legyen T test. Az $f \in T[x]$ polinom **gyöktényezős alakja** $c(x - b_1) \dots (x - b_n)$, ahol $c, b_1, \dots, b_n \in T$, és $c \neq 0$ az f főegyütthatója. Komplex fölött minden polinom felírható így.

A gyöktényezős alak beszorzása

Az algebra alaptételének következménye (K2.5.1)

Legyen T test. Az $f \in T[x]$ polinom **gyöktényezős alakja** $c(x - b_1) \dots (x - b_n)$, ahol $c, b_1, \dots, b_n \in T$, és $c \neq 0$ az f főegyütthatója. Komplex fölött minden polinom felírható így.

Beszorzás másodfokú polinomokra

Legyen $f(x) = a_2x^2 + a_1x + a_0$

A gyöktényezős alak beszorzása

Az algebra alaptételének következménye (K2.5.1)

Legyen T test. Az $f \in T[x]$ polinom **gyöktényezős alakja** $c(x - b_1) \dots (x - b_n)$, ahol $c, b_1, \dots, b_n \in T$, és $c \neq 0$ az f főegyütthatója. Komplex fölött minden polinom felírható így.

Beszorzás másodfokú polinomokra

Legyen $f(x) = a_2x^2 + a_1x + a_0 = a_2(x - b_1)(x - b_2)$.

A gyöktényezős alak beszorzása

Az algebra alaptételének következménye (K2.5.1)

Legyen T test. Az $f \in T[x]$ polinom **gyöktényezős alakja** $c(x - b_1) \dots (x - b_n)$, ahol $c, b_1, \dots, b_n \in T$, és $c \neq 0$ az f főegyütthatója. Komplex fölött minden polinom felírható így.

Beszorzás másodfokú polinomokra

Legyen $f(x) = a_2x^2 + a_1x + a_0 = a_2(x - b_1)(x - b_2)$.

De $(x - b_1)(x - b_2) = x^2$

A gyöktényezős alak beszorzása

Az algebra alaptételének következménye (K2.5.1)

Legyen T test. Az $f \in T[x]$ polinom **gyöktényezős alakja** $c(x - b_1) \dots (x - b_n)$, ahol $c, b_1, \dots, b_n \in T$, és $c \neq 0$ az f főegyütthatója. Komplex fölött minden polinom felírható így.

Beszorzás másodfokú polinomokra

Legyen $f(x) = a_2x^2 + a_1x + a_0 = a_2(x - b_1)(x - b_2)$.

De $(x - b_1)(x - b_2) = x^2 - (b_1 + b_2)x$

A gyöktényezős alak beszorzása

Az algebra alaptételének következménye (K2.5.1)

Legyen T test. Az $f \in T[x]$ polinom **gyöktényezős alakja** $c(x - b_1) \dots (x - b_n)$, ahol $c, b_1, \dots, b_n \in T$, és $c \neq 0$ az f főegyütthatója. Komplex fölött minden polinom felírható így.

Beszorzás másodfokú polinomokra

Legyen $f(x) = a_2x^2 + a_1x + a_0 = a_2(x - b_1)(x - b_2)$.

De $(x - b_1)(x - b_2) = x^2 - (b_1 + b_2)x + b_1b_2$.

A gyöktényezős alak beszorzása

Az algebra alaptételének következménye (K2.5.1)

Legyen T test. Az $f \in T[x]$ polinom **gyöktényezős alakja** $c(x - b_1) \dots (x - b_n)$, ahol $c, b_1, \dots, b_n \in T$, és $c \neq 0$ az f főegyütthatója. Komplex fölött minden polinom felírható így.

Beszorzás másodfokú polinomokra

Legyen $f(x) = a_2x^2 + a_1x + a_0 = a_2(x - b_1)(x - b_2)$.

De $(x - b_1)(x - b_2) = x^2 - (b_1 + b_2)x + b_1b_2$.

Tehát $f(x) = a_2(x - b_1)(x - b_2) =$

A gyöktényezős alak beszorzása

Az algebra alaptételének következménye (K2.5.1)

Legyen T test. Az $f \in T[x]$ polinom **gyöktényezős alakja** $c(x - b_1) \dots (x - b_n)$, ahol $c, b_1, \dots, b_n \in T$, és $c \neq 0$ az f főegyütthatója. Komplex fölött minden polinom felírható így.

Beszorzás másodfokú polinomokra

Legyen $f(x) = a_2x^2 + a_1x + a_0 = a_2(x - b_1)(x - b_2)$.

De $(x - b_1)(x - b_2) = x^2 - (b_1 + b_2)x + b_1b_2$.

Tehát $f(x) = a_2(x - b_1)(x - b_2) = a_2x^2 - a_2(b_1 + b_2)x + a_2b_1b_2$.

A gyöktényező alak beszorzása

Az algebra alaptételének következménye (K2.5.1)

Legyen T test. Az $f \in T[x]$ polinom **gyöktényező alakja** $c(x - b_1) \dots (x - b_n)$, ahol $c, b_1, \dots, b_n \in T$, és $c \neq 0$ az f főegyütthatója. Komplex fölött minden polinom felírható így.

Beszorzás másodfokú polinomokra

Legyen $f(x) = a_2x^2 + a_1x + a_0 = a_2(x - b_1)(x - b_2)$.

De $(x - b_1)(x - b_2) = x^2 - (b_1 + b_2)x + b_1b_2$.

Tehát $f(x) = a_2(x - b_1)(x - b_2) = a_2x^2 - a_2(b_1 + b_2)x + a_2b_1b_2$.

Két polinom akkor egyenlő, ha a megfelelő együtthatóik rendre megegyeznek.

A gyöktényező alak beszorzása

Az algebra alaptételének következménye (K2.5.1)

Legyen T test. Az $f \in T[x]$ polinom **gyöktényező alakja** $c(x - b_1) \dots (x - b_n)$, ahol $c, b_1, \dots, b_n \in T$, és $c \neq 0$ az f főegyütthatója. Komplex fölött minden polinom felírható így.

Beszorzás másodfokú polinomokra

Legyen $f(x) = a_2x^2 + a_1x + a_0 = a_2(x - b_1)(x - b_2)$.

De $(x - b_1)(x - b_2) = x^2 - (b_1 + b_2)x + b_1b_2$.

Tehát $f(x) = a_2(x - b_1)(x - b_2) = a_2x^2 - a_2(b_1 + b_2)x + a_2b_1b_2$.

Ezért $-a_2(b_1 + b_2) = a_1$

Két polinom akkor egyenlő, ha a megfelelő együtthatóik rendre megegyeznek.

A gyöktényező alak beszorzása

Az algebra alaptételének következménye (K2.5.1)

Legyen T test. Az $f \in T[x]$ polinom **gyöktényező alakja** $c(x - b_1) \dots (x - b_n)$, ahol $c, b_1, \dots, b_n \in T$, és $c \neq 0$ az f főegyütthatója. Komplex fölött minden polinom felírható így.

Beszorzás másodfokú polinomokra

Legyen $f(x) = a_2x^2 + a_1x + a_0 = a_2(x - b_1)(x - b_2)$.

De $(x - b_1)(x - b_2) = x^2 - (b_1 + b_2)x + b_1b_2$.

Tehát $f(x) = a_2(x - b_1)(x - b_2) = a_2x^2 - a_2(b_1 + b_2)x + a_2b_1b_2$.

Ezért $-a_2(b_1 + b_2) = a_1$ és $a_2b_1b_2 = a_0$.

Két polinom akkor egyenlő, ha a megfelelő együtthatóik rendre megegyeznek.

A gyöktényezős alak beszorzása

Az algebra alaptételének következménye (K2.5.1)

Legyen T test. Az $f \in T[x]$ polinom **gyöktényezős alakja** $c(x - b_1) \dots (x - b_n)$, ahol $c, b_1, \dots, b_n \in T$, és $c \neq 0$ az f főegyütthatója. Komplex fölött minden polinom felírható így.

Beszorzás másodfokú polinomokra

Legyen $f(x) = a_2x^2 + a_1x + a_0 = a_2(x - b_1)(x - b_2)$.

De $(x - b_1)(x - b_2) = x^2 - (b_1 + b_2)x + b_1b_2$.

Tehát $f(x) = a_2(x - b_1)(x - b_2) = a_2x^2 - a_2(b_1 + b_2)x + a_2b_1b_2$.

Ezért $-a_2(b_1 + b_2) = a_1$ és $a_2b_1b_2 = a_0$.

Innen $b_1 + b_2 = -a_1/a_2$

A gyöktényezős alak beszorzása

Az algebra alaptételének következménye (K2.5.1)

Legyen T test. Az $f \in T[x]$ polinom **gyöktényezős alakja** $c(x - b_1) \dots (x - b_n)$, ahol $c, b_1, \dots, b_n \in T$, és $c \neq 0$ az f főegyütthatója. Komplex fölött minden polinom felírható így.

Beszorzás másodfokú polinomokra

Legyen $f(x) = a_2x^2 + a_1x + a_0 = a_2(x - b_1)(x - b_2)$.

De $(x - b_1)(x - b_2) = x^2 - (b_1 + b_2)x + b_1b_2$.

Tehát $f(x) = a_2(x - b_1)(x - b_2) = a_2x^2 - a_2(b_1 + b_2)x + a_2b_1b_2$.

Ezért $-a_2(b_1 + b_2) = a_1$ és $a_2b_1b_2 = a_0$.

Innen $b_1 + b_2 = -a_1/a_2$ és $b_1b_2 = a_0/a_2$.

A gyöktényezős alak beszorzása

Az algebra alaptételének következménye (K2.5.1)

Legyen T test. Az $f \in T[x]$ polinom **gyöktényezős alakja** $c(x - b_1) \dots (x - b_n)$, ahol $c, b_1, \dots, b_n \in T$, és $c \neq 0$ az f főegyütthatója. Komplex fölött minden polinom felírható így.

Beszorzás másodfokú polinomokra

Legyen $f(x) = a_2x^2 + a_1x + a_0 = a_2(x - b_1)(x - b_2)$.

De $(x - b_1)(x - b_2) = x^2 - (b_1 + b_2)x + b_1b_2$.

Tehát $f(x) = a_2(x - b_1)(x - b_2) = a_2x^2 - a_2(b_1 + b_2)x + a_2b_1b_2$.

Ezért $-a_2(b_1 + b_2) = a_1$ és $a_2b_1b_2 = a_0$.

Innen $b_1 + b_2 = -a_1/a_2$ és $b_1b_2 = a_0/a_2$.

Ez a **gyökök és együtthatók összefüggése**, ha $n = 2$. □

A harmadfokú polinomok esete

$$f(x) = a_3x^3 + a_2x^2 + a_1x + a_0$$

A harmadfokú polinomok esete

$$f(x) = a_3x^3 + a_2x^2 + a_1x + a_0 = a_3(x - b_1)(x - b_2)(x - b_3).$$

A harmadfokú polinomok esete

$$f(x) = a_3x^3 + a_2x^2 + a_1x + a_0 = a_3(x - b_1)(x - b_2)(x - b_3).$$

Mi lesz $(x - b_1)(x - b_2)(x - b_3)$ beszorzott alakja?

A harmadfokú polinomok esete

$$f(x) = a_3x^3 + a_2x^2 + a_1x + a_0 = a_3(x - b_1)(x - b_2)(x - b_3).$$

Mi lesz $(x - b_1)(x - b_2)(x - b_3)$ beszorzott alakja?

Mindegyik zárójelből egy-egy tagot kiveszünk,

A harmadfokú polinomok esete

$$f(x) = a_3x^3 + a_2x^2 + a_1x + a_0 = a_3(x - b_1)(x - b_2)(x - b_3).$$

Mi lesz $(x - b_1)(x - b_2)(x - b_3)$ beszorzott alakja?

Mindegyik zárójelből egy-egy tagot kiveszünk,
ezeket összeszorozzuk,

A harmadfokú polinomok esete

$$f(x) = a_3x^3 + a_2x^2 + a_1x + a_0 = a_3(x - b_1)(x - b_2)(x - b_3).$$

Mi lesz $(x - b_1)(x - b_2)(x - b_3)$ beszorzott alakja?

Mindegyik zárójelből egy-egy tagot kiveszünk,
ezeket összeszorozzuk, a szorzatokat összeadjuk.

A harmadfokú polinomok esete

$$f(x) = a_3x^3 + a_2x^2 + a_1x + a_0 = a_3(x - b_1)(x - b_2)(x - b_3).$$

Mi lesz $(x - b_1)(x - b_2)(x - b_3)$ beszorzott alakja?

Mindegyik zárójelből egy-egy tagot kiveszünk,
ezeket összeszorozzuk, a szorzatokat összeadjuk.

Ha mindhárom zárójelből az x -et vesszük ki: x^3 .

A harmadfokú polinomok esete

$$f(x) = a_3x^3 + a_2x^2 + a_1x + a_0 = a_3(x - b_1)(x - b_2)(x - b_3).$$

Mi lesz $(x - b_1)(x - b_2)(x - b_3)$ beszorzott alakja?

Mindegyik zárójelből egy-egy tagot kivesszünk,
ezeket összeszorozzuk, a szorzatokat összeadjuk.

Ha mindhárom zárójelből az x -et vesszük ki: x^3 .

x^3

A harmadfokú polinomok esete

$$f(x) = a_3x^3 + a_2x^2 + a_1x + a_0 = a_3(x - b_1)(x - b_2)(x - b_3).$$

Mi lesz $(x - b_1)(x - b_2)(x - b_3)$ beszorzott alakja?

Mindegyik zárójelből egy-egy tagot kivesszünk,
ezeket összeszorozzuk, a szorzatokat összeadjuk.

Ha mindhárom zárójelből az x -et vesszük ki: x^3 .

Ha két zárójelből vesszünk ki x -et, akkor 3 tag keletkezik:

$$x^3$$

A harmadfokú polinomok esete

$$f(x) = a_3x^3 + a_2x^2 + a_1x + a_0 = a_3(x - b_1)(x - b_2)(x - b_3).$$

Mi lesz $(x - b_1)(x - b_2)(x - b_3)$ beszorzott alakja?

Mindegyik zárójelből egy-egy tagot kivesszünk,
ezeket összeszorozzuk, a szorzatokat összeadjuk.

Ha mindhárom zárójelből az x -et vesszük ki: x^3 .

Ha két zárójelből vesszünk ki x -et, akkor 3 tag keletkezik:

$$- b_1x^2$$

$$x^3$$

A harmadfokú polinomok esete

$$f(x) = a_3x^3 + a_2x^2 + a_1x + a_0 = a_3(x - b_1)(x - b_2)(x - b_3).$$

Mi lesz $(x - b_1)(x - b_2)(x - b_3)$ beszorzott alakja?

Mindegyik zárójelből egy-egy tagot kivesszünk,
ezeket összeszorozzuk, a szorzatokat összeadjuk.

Ha mindhárom zárójelből az x -et vesszük ki: x^3 .

Ha két zárójelből vesszünk ki x -et, akkor 3 tag keletkezik:

$$- b_1x^2 - b_2x^2$$

$$x^3$$

A harmadfokú polinomok esete

$$f(x) = a_3x^3 + a_2x^2 + a_1x + a_0 = a_3(x - b_1)(x - b_2)(x - b_3).$$

Mi lesz $(x - b_1)(x - b_2)(x - b_3)$ beszorzott alakja?

Mindegyik zárójelből egy-egy tagot kivesszünk,
ezeket összeszorozzuk, a szorzatokat összeadjuk.

Ha mindhárom zárójelből az x -et vesszük ki: x^3 .

Ha két zárójelből vesszünk ki x -et, akkor 3 tag keletkezik:

$$- b_1x^2 - b_2x^2 - b_3x^2.$$

$$x^3$$

A harmadfokú polinomok esete

$$f(x) = a_3x^3 + a_2x^2 + a_1x + a_0 = a_3(x - b_1)(x - b_2)(x - b_3).$$

Mi lesz $(x - b_1)(x - b_2)(x - b_3)$ beszorzott alakja?

Mindegyik zárójelből egy-egy tagot kivesszünk,
ezeket összeszorozzuk, a szorzatokat összeadjuk.

Ha mindhárom zárójelből az x -et vesszük ki: x^3 .

Ha két zárójelből vesszünk ki x -et, akkor 3 tag keletkezik:

$$-b_1x^2 - b_2x^2 - b_3x^2.$$

$$x^3 - (b_1 + b_2 + b_3)x^2$$

A harmadfokú polinomok esete

$$f(x) = a_3x^3 + a_2x^2 + a_1x + a_0 = a_3(x - b_1)(x - b_2)(x - b_3).$$

Mi lesz $(x - b_1)(x - b_2)(x - b_3)$ beszorzott alakja?

Mindegyik zárójelből egy-egy tagot kivesszünk,
ezeket összeszorozzuk, a szorzatokat összeadjuk.

Ha mindhárom zárójelből az x -et vesszük ki: x^3 .

Ha két zárójelből vesszünk ki x -et, akkor 3 tag keletkezik:

$$-b_1x^2 - b_2x^2 - b_3x^2.$$

Ha egy zárójelből vesszünk ki x -et:

$$x^3 - (b_1 + b_2 + b_3)x^2$$

A harmadfokú polinomok esete

$$f(x) = a_3x^3 + a_2x^2 + a_1x + a_0 = a_3(x - b_1)(x - b_2)(x - b_3).$$

Mi lesz $(x - b_1)(x - b_2)(x - b_3)$ beszorzott alakja?

Mindegyik zárójelből egy-egy tagot kiveszünk, ezeket összeszorozzuk, a szorzatokat összeadjuk.

Ha mindhárom zárójelből az x -et vesszük ki: x^3 .

Ha két zárójelből veszünk ki x -et, akkor 3 tag keletkezik:

$$-b_1x^2 - b_2x^2 - b_3x^2.$$

Ha egy zárójelből veszünk ki x -et: b_1b_2x

$$x^3 - (b_1 + b_2 + b_3)x^2$$

A harmadfokú polinomok esete

$$f(x) = a_3x^3 + a_2x^2 + a_1x + a_0 = a_3(x - b_1)(x - b_2)(x - b_3).$$

Mi lesz $(x - b_1)(x - b_2)(x - b_3)$ beszorzott alakja?

Mindegyik zárójelből egy-egy tagot kivesszünk,
ezeket összeszorozzuk, a szorzatokat összeadjuk.

Ha mindhárom zárójelből az x -et vesszük ki: x^3 .

Ha két zárójelből vesszünk ki x -et, akkor 3 tag keletkezik:

$$-b_1x^2 - b_2x^2 - b_3x^2.$$

Ha egy zárójelből vesszünk ki x -et: $b_1b_2x + b_1b_3x$

$$x^3 - (b_1 + b_2 + b_3)x^2$$

A harmadfokú polinomok esete

$$f(x) = a_3x^3 + a_2x^2 + a_1x + a_0 = a_3(x - b_1)(x - b_2)(x - b_3).$$

Mi lesz $(x - b_1)(x - b_2)(x - b_3)$ beszorzott alakja?

Mindegyik zárójelből egy-egy tagot kivesszünk,
ezeket összeszorozzuk, a szorzatokat összeadjuk.

Ha mindhárom zárójelből az x -et vesszük ki: x^3 .

Ha két zárójelből vesszünk ki x -et, akkor 3 tag keletkezik:

$$-b_1x^2 - b_2x^2 - b_3x^2.$$

Ha egy zárójelből vesszünk ki x -et: $b_1b_2x + b_1b_3x + b_2b_3x$.

$$x^3 - (b_1 + b_2 + b_3)x^2$$

A harmadfokú polinomok esete

$$f(x) = a_3x^3 + a_2x^2 + a_1x + a_0 = a_3(x - b_1)(x - b_2)(x - b_3).$$

Mi lesz $(x - b_1)(x - b_2)(x - b_3)$ beszorzott alakja?

Mindegyik zárójelből egy-egy tagot kivesszünk,
ezeket összeszorozzuk, a szorzatokat összeadjuk.

Ha mindhárom zárójelből az x -et vesszük ki: x^3 .

Ha két zárójelből vesszünk ki x -et, akkor 3 tag keletkezik:

$$-b_1x^2 - b_2x^2 - b_3x^2.$$

Ha egy zárójelből vesszünk ki x -et: $b_1b_2x + b_1b_3x + b_2b_3x$.

$$x^3 - (b_1 + b_2 + b_3)x^2 + (b_1b_2 + b_1b_3 + b_2b_3)x$$

A harmadfokú polinomok esete

$$f(x) = a_3x^3 + a_2x^2 + a_1x + a_0 = a_3(x - b_1)(x - b_2)(x - b_3).$$

Mi lesz $(x - b_1)(x - b_2)(x - b_3)$ beszorzott alakja?

Mindegyik zárójelből egy-egy tagot kivesszünk,
ezeket összeszorozzuk, a szorzatokat összeadjuk.

Ha mindhárom zárójelből az x -et vesszük ki: x^3 .

Ha két zárójelből vesszünk ki x -et, akkor 3 tag keletkezik:

$$- b_1x^2 - b_2x^2 - b_3x^2.$$

Ha egy zárójelből vesszünk ki x -et: $b_1b_2x + b_1b_3x + b_2b_3x$.

Végül ha egyik zárójelből sem az x -et vesszük ki:

$$x^3 - (b_1 + b_2 + b_3)x^2 + (b_1b_2 + b_1b_3 + b_2b_3)x$$

A harmadfokú polinomok esete

$$f(x) = a_3x^3 + a_2x^2 + a_1x + a_0 = a_3(x - b_1)(x - b_2)(x - b_3).$$

Mi lesz $(x - b_1)(x - b_2)(x - b_3)$ beszorzott alakja?

Mindegyik zárójelből egy-egy tagot kivesszünk,
ezeket összeszorozzuk, a szorzatokat összeadjuk.

Ha mindhárom zárójelből az x -et vesszük ki: x^3 .

Ha két zárójelből vesszünk ki x -et, akkor 3 tag keletkezik:

$$-b_1x^2 - b_2x^2 - b_3x^2.$$

Ha egy zárójelből vesszünk ki x -et: $b_1b_2x + b_1b_3x + b_2b_3x$.

Végül ha egyik zárójelből sem az x -et vesszük ki: $-b_1b_2b_3$.

$$x^3 - (b_1 + b_2 + b_3)x^2 + (b_1b_2 + b_1b_3 + b_2b_3)x$$

A harmadfokú polinomok esete

$$f(x) = a_3x^3 + a_2x^2 + a_1x + a_0 = a_3(x - b_1)(x - b_2)(x - b_3).$$

Mi lesz $(x - b_1)(x - b_2)(x - b_3)$ beszorzott alakja?

Mindegyik zárójelből egy-egy tagot kivesszünk,
ezeket összeszorozzuk, a szorzatokat összeadjuk.

Ha mindhárom zárójelből az x -et vesszük ki: x^3 .

Ha két zárójelből vesszünk ki x -et, akkor 3 tag keletkezik:

$$-b_1x^2 - b_2x^2 - b_3x^2.$$

Ha egy zárójelből vesszünk ki x -et: $b_1b_2x + b_1b_3x + b_2b_3x$.

Végül ha egyik zárójelből sem az x -et vesszük ki: $-b_1b_2b_3$.

$$x^3 - (b_1 + b_2 + b_3)x^2 + (b_1b_2 + b_1b_3 + b_2b_3)x - b_1b_2b_3.$$

A harmadfokú polinomok esete

$$f(x) = a_3x^3 + a_2x^2 + a_1x + a_0 = a_3(x - b_1)(x - b_2)(x - b_3).$$

Mi lesz $(x - b_1)(x - b_2)(x - b_3)$ beszorzott alakja?

Mindegyik zárójelből egy-egy tagot kivesszünk,
ezeket összeszorozzuk, a szorzatokat összeadjuk.

Ha mindhárom zárójelből az x -et vesszük ki: x^3 .

Ha két zárójelből veszünk ki x -et, akkor 3 tag keletkezik:

$$-b_1x^2 - b_2x^2 - b_3x^2.$$

Ha egy zárójelből veszünk ki x -et: $b_1b_2x + b_1b_3x + b_2b_3x$.

Végül ha egyik zárójelből sem az x -et vesszük ki: $-b_1b_2b_3$.

$x^3 - (b_1 + b_2 + b_3)x^2 + (b_1b_2 + b_1b_3 + b_2b_3)x - b_1b_2b_3$. Így

$$b_1 + b_2 + b_3 = -a_2/a_3,$$

A harmadfokú polinomok esete

$$f(x) = a_3x^3 + a_2x^2 + a_1x + a_0 = a_3(x - b_1)(x - b_2)(x - b_3).$$

Mi lesz $(x - b_1)(x - b_2)(x - b_3)$ beszorzott alakja?

Mindegyik zárójelből egy-egy tagot kivesszünk, ezeket összeszorozzuk, a szorzatokat összeadjuk.

Ha mindhárom zárójelből az x -et vesszük ki: x^3 .

Ha két zárójelből vesszünk ki x -et, akkor 3 tag keletkezik:

$$-b_1x^2 - b_2x^2 - b_3x^2.$$

Ha egy zárójelből vesszünk ki x -et: $b_1b_2x + b_1b_3x + b_2b_3x$.

Végül ha egyik zárójelből sem az x -et vesszük ki: $-b_1b_2b_3$.

$x^3 - (b_1 + b_2 + b_3)x^2 + (b_1b_2 + b_1b_3 + b_2b_3)x - b_1b_2b_3$. Így

$$b_1 + b_2 + b_3 = -a_2/a_3,$$

$$b_1b_2 + b_1b_3 + b_2b_3 = a_1/a_3,$$

A harmadfokú polinomok esete

$$f(x) = a_3x^3 + a_2x^2 + a_1x + a_0 = a_3(x - b_1)(x - b_2)(x - b_3).$$

Mi lesz $(x - b_1)(x - b_2)(x - b_3)$ beszorzott alakja?

Mindegyik zárójelből egy-egy tagot kivesszünk, ezeket összeszorozzuk, a szorzatokat összeadjuk.

Ha mindhárom zárójelből az x -et vesszük ki: x^3 .

Ha két zárójelből vesszünk ki x -et, akkor 3 tag keletkezik:

$$-b_1x^2 - b_2x^2 - b_3x^2.$$

Ha egy zárójelből vesszünk ki x -et: $b_1b_2x + b_1b_3x + b_2b_3x$.

Végül ha egyik zárójelből sem az x -et vesszük ki: $-b_1b_2b_3$.

$x^3 - (b_1 + b_2 + b_3)x^2 + (b_1b_2 + b_1b_3 + b_2b_3)x - b_1b_2b_3$. Így

$$b_1 + b_2 + b_3 = -a_2/a_3,$$

$$b_1b_2 + b_1b_3 + b_2b_3 = a_1/a_3,$$

$$b_1b_2b_3 = -a_0/a_3.$$

A harmadfokú polinomok esete

$$f(x) = a_3x^3 + a_2x^2 + a_1x + a_0 = a_3(x - b_1)(x - b_2)(x - b_3).$$

Mi lesz $(x - b_1)(x - b_2)(x - b_3)$ beszorozott alakja?

Mindegyik zárójelből egy-egy tagot kivesszünk, ezeket összeszorozzuk, a szorzatokat összeadjuk.

Ha mindhárom zárójelből az x -et vesszük ki: x^3 .

Ha két zárójelből veszünk ki x -et, akkor 3 tag keletkezik:

$$-b_1x^2 - b_2x^2 - b_3x^2.$$

Ha egy zárójelből veszünk ki x -et: $b_1b_2x + b_1b_3x + b_2b_3x$.

Végül ha egyik zárójelből sem az x -et vesszük ki: $-b_1b_2b_3$.

$x^3 - (b_1 + b_2 + b_3)x^2 + (b_1b_2 + b_1b_3 + b_2b_3)x - b_1b_2b_3$. Így

$$b_1 + b_2 + b_3 = -a_2/a_3,$$

$$b_1b_2 + b_1b_3 + b_2b_3 = a_1/a_3,$$

$$b_1b_2b_3 = -a_0/a_3.$$

Ez a gyökök és együtthatók összefüggése, ha $n = 3$. □

A négyzetösszeg

Feladat (K2.5.13)

Állapítsuk meg az $5x^3 - 2x^2 + 3x + 1$ polinom komplex gyökeinek a négyzetösszegét az egyenlet megoldása nélkül.

A négyzetösszeg

Feladat (K2.5.13)

Állapítsuk meg az $5x^3 - 2x^2 + 3x + 1$ polinom komplex gyökeinek a négyzetösszegét az egyenlet megoldása nélkül.

Megoldás

$$(b_1 + b_2 + b_3)(b_1 + b_2 + b_3) = ?$$

A négyzetösszeg

Feladat (K2.5.13)

Állapítsuk meg az $5x^3 - 2x^2 + 3x + 1$ polinom komplex gyökeinek a négyzetösszegét az egyenlet megoldása nélkül.

Megoldás

$(b_1 + b_2 + b_3)(b_1 + b_2 + b_3) = ?$ Az első zárójelből minden tagot megszorozunk a második zárójelbeli minden taggal.

A négyzetösszeg

Feladat (K2.5.13)

Állapítsuk meg az $5x^3 - 2x^2 + 3x + 1$ polinom komplex gyökeinek a négyzetösszegét az egyenlet megoldása nélkül.

Megoldás

$(b_1 + b_2 + b_3)(b_1 + b_2 + b_3) = ?$ Az első zárójelből minden tagot megszorozunk a második zárójelbeli minden taggal.

b_1^2, b_2^2, b_3^2 egyszer,

A négyzetösszeg

Feladat (K2.5.13)

Állapítsuk meg az $5x^3 - 2x^2 + 3x + 1$ polinom komplex gyökeinek a négyzetösszegét az egyenlet megoldása nélkül.

Megoldás

$(b_1 + b_2 + b_3)(b_1 + b_2 + b_3) = ?$ Az első zárójelből minden tagot megszorozunk a második zárójelbeli minden taggal.

b_1^2, b_2^2, b_3^2 egyszer, b_1b_2, b_1b_3, b_2b_3 mind kétszer keletkezik.

A négyzetösszeg

Feladat (K2.5.13)

Állapítsuk meg az $5x^3 - 2x^2 + 3x + 1$ polinom komplex gyökeinek a négyzetösszegét az egyenlet megoldása nélkül.

Megoldás

$(b_1 + b_2 + b_3)(b_1 + b_2 + b_3) = ?$ Az első zárójelből minden tagot megszorozunk a második zárójelbeli minden taggal.

b_1^2, b_2^2, b_3^2 egyszer, b_1b_2, b_1b_3, b_2b_3 mind kétszer keletkezik.

Például b_2b_3 úgy is, mint b_3b_2 .

A négyzetösszeg

Feladat (K2.5.13)

Állapítsuk meg az $5x^3 - 2x^2 + 3x + 1$ polinom komplex gyökeinek a négyzetösszegét az egyenlet megoldása nélkül.

Megoldás

$(b_1 + b_2 + b_3)(b_1 + b_2 + b_3) = ?$ Az első zárójelből minden tagot megszorozunk a második zárójelbeli minden taggal.

b_1^2, b_2^2, b_3^2 egyszer, b_1b_2, b_1b_3, b_2b_3 mind kétszer keletkezik.

Például b_2b_3 úgy is, mint b_3b_2 . Az eredmény:

$$(b_1 + b_2 + b_3)^2 =$$

A négyzetösszeg

Feladat (K2.5.13)

Állapítsuk meg az $5x^3 - 2x^2 + 3x + 1$ polinom komplex gyökeinek a négyzetösszegét az egyenlet megoldása nélkül.

Megoldás

$(b_1 + b_2 + b_3)(b_1 + b_2 + b_3) = ?$ Az első zárójelből minden tagot megszorozunk a második zárójelbeli minden taggal.

b_1^2, b_2^2, b_3^2 egyszer, b_1b_2, b_1b_3, b_2b_3 mind kétszer keletkezik.

Például b_2b_3 úgy is, mint b_3b_2 . Az eredmény:

$$(b_1 + b_2 + b_3)^2 = (b_1^2 + b_2^2 + b_3^2)$$

A négyzetösszeg

Feladat (K2.5.13)

Állapítsuk meg az $5x^3 - 2x^2 + 3x + 1$ polinom komplex gyökeinek a négyzetösszegét az egyenlet megoldása nélkül.

Megoldás

$(b_1 + b_2 + b_3)(b_1 + b_2 + b_3) = ?$ Az első zárójelből minden tagot megszorozunk a második zárójelbeli minden taggal.

b_1^2, b_2^2, b_3^2 egyszer, b_1b_2, b_1b_3, b_2b_3 mind kétszer keletkezik.

Például b_2b_3 úgy is, mint b_3b_2 . Az eredmény:

$$(b_1 + b_2 + b_3)^2 = (b_1^2 + b_2^2 + b_3^2) + 2(b_1b_2 + b_1b_3 + b_2b_3).$$

A négyzetösszeg

Feladat (K2.5.13)

Állapítsuk meg az $5x^3 - 2x^2 + 3x + 1$ polinom komplex gyökeinek a négyzetösszegét az egyenlet megoldása nélkül.

Megoldás

$(b_1 + b_2 + b_3)(b_1 + b_2 + b_3) = ?$ Az első zárójelből minden tagot megszorozunk a második zárójelbeli minden taggal.

b_1^2, b_2^2, b_3^2 egyszer, b_1b_2, b_1b_3, b_2b_3 mind kétszer keletkezik.

Például b_2b_3 úgy is, mint b_3b_2 . Az eredmény:

$$(b_1 + b_2 + b_3)^2 = (b_1^2 + b_2^2 + b_3^2) + 2(b_1b_2 + b_1b_3 + b_2b_3).$$

$$b_1^2 + b_2^2 + b_3^2 = (b_1 + b_2 + b_3)^2 - 2(b_1b_2 + b_1b_3 + b_2b_3).$$

A négyzetösszeg

Feladat (K2.5.13)

Állapítsuk meg az $5x^3 - 2x^2 + 3x + 1$ polinom komplex gyökeinek a négyzetösszegét az egyenlet megoldása nélkül.

Megoldás

$(b_1 + b_2 + b_3)(b_1 + b_2 + b_3) = ?$ Az első zárójelből minden tagot megszorozunk a második zárójelbeli minden taggal.

b_1^2, b_2^2, b_3^2 egyszer, b_1b_2, b_1b_3, b_2b_3 mind kétszer keletkezik.

Például b_2b_3 úgy is, mint b_3b_2 . Az eredmény:

$$(b_1 + b_2 + b_3)^2 = (b_1^2 + b_2^2 + b_3^2) + 2(b_1b_2 + b_1b_3 + b_2b_3).$$

$$b_1^2 + b_2^2 + b_3^2 = (b_1 + b_2 + b_3)^2 - 2(b_1b_2 + b_1b_3 + b_2b_3).$$

$$b_1 + b_2 + b_3 = -a_2/a_3$$

A négyzetösszeg

Feladat (K2.5.13)

Állapítsuk meg az $5x^3 - 2x^2 + 3x + 1$ polinom komplex gyökeinek a négyzetösszegét az egyenlet megoldása nélkül.

Megoldás

$(b_1 + b_2 + b_3)(b_1 + b_2 + b_3) = ?$ Az első zárójelből minden tagot megszorozunk a második zárójelbeli minden taggal.

b_1^2, b_2^2, b_3^2 egyszer, b_1b_2, b_1b_3, b_2b_3 mind kétszer keletkezik.

Például b_2b_3 úgy is, mint b_3b_2 . Az eredmény:

$$(b_1 + b_2 + b_3)^2 = (b_1^2 + b_2^2 + b_3^2) + 2(b_1b_2 + b_1b_3 + b_2b_3).$$

$$b_1^2 + b_2^2 + b_3^2 = (b_1 + b_2 + b_3)^2 - 2(b_1b_2 + b_1b_3 + b_2b_3).$$

$$b_1 + b_2 + b_3 = -a_2/a_3 = -(-2)/5.$$

A négyzetösszeg

Feladat (K2.5.13)

Állapítsuk meg az $5x^3 - 2x^2 + 3x + 1$ polinom komplex gyökeinek a négyzetösszegét az egyenlet megoldása nélkül.

Megoldás

$(b_1 + b_2 + b_3)(b_1 + b_2 + b_3) = ?$ Az első zárójelből minden tagot megszorozunk a második zárójelbeli minden taggal.

b_1^2, b_2^2, b_3^2 egyszer, b_1b_2, b_1b_3, b_2b_3 mind kétszer keletkezik.

Például b_2b_3 úgy is, mint b_3b_2 . Az eredmény:

$$(b_1 + b_2 + b_3)^2 = (b_1^2 + b_2^2 + b_3^2) + 2(b_1b_2 + b_1b_3 + b_2b_3).$$

$$b_1^2 + b_2^2 + b_3^2 = (b_1 + b_2 + b_3)^2 - 2(b_1b_2 + b_1b_3 + b_2b_3).$$

$$b_1 + b_2 + b_3 = -a_2/a_3 = -(-2)/5.$$

$$b_1b_2 + b_1b_3 + b_2b_3 = a_1/a_3$$

A négyzetösszeg

Feladat (K2.5.13)

Állapítsuk meg az $5x^3 - 2x^2 + 3x + 1$ polinom komplex gyökeinek a négyzetösszegét az egyenlet megoldása nélkül.

Megoldás

$(b_1 + b_2 + b_3)(b_1 + b_2 + b_3) = ?$ Az első zárójelből minden tagot megszorozunk a második zárójelbeli minden taggal.

b_1^2, b_2^2, b_3^2 egyszer, b_1b_2, b_1b_3, b_2b_3 mind kétszer keletkezik.

Például b_2b_3 úgy is, mint b_3b_2 . Az eredmény:

$$(b_1 + b_2 + b_3)^2 = (b_1^2 + b_2^2 + b_3^2) + 2(b_1b_2 + b_1b_3 + b_2b_3).$$

$$b_1^2 + b_2^2 + b_3^2 = (b_1 + b_2 + b_3)^2 - 2(b_1b_2 + b_1b_3 + b_2b_3).$$

$$b_1 + b_2 + b_3 = -a_2/a_3 = -(-2)/5.$$

$$b_1b_2 + b_1b_3 + b_2b_3 = a_1/a_3 = 3/5.$$

A négyzetösszeg

Feladat (K2.5.13)

Állapítsuk meg az $5x^3 - 2x^2 + 3x + 1$ polinom komplex gyökeinek a négyzetösszegét az egyenlet megoldása nélkül.

Megoldás

$(b_1 + b_2 + b_3)(b_1 + b_2 + b_3) = ?$ Az első zárójelből minden tagot megszorozunk a második zárójelbeli minden taggal.

b_1^2, b_2^2, b_3^2 egyszer, b_1b_2, b_1b_3, b_2b_3 mind kétszer keletkezik.

Például b_2b_3 úgy is, mint b_3b_2 . Az eredmény:

$$(b_1 + b_2 + b_3)^2 = (b_1^2 + b_2^2 + b_3^2) + 2(b_1b_2 + b_1b_3 + b_2b_3).$$

$$b_1^2 + b_2^2 + b_3^2 = (b_1 + b_2 + b_3)^2 - 2(b_1b_2 + b_1b_3 + b_2b_3).$$

$$b_1 + b_2 + b_3 = -a_2/a_3 = -(-2)/5.$$

$$b_1b_2 + b_1b_3 + b_2b_3 = a_1/a_3 = 3/5.$$

$$b_1^2 + b_2^2 + b_3^2$$

A négyzetösszeg

Feladat (K2.5.13)

Állapítsuk meg az $5x^3 - 2x^2 + 3x + 1$ polinom komplex gyökeinek a négyzetösszegét az egyenlet megoldása nélkül.

Megoldás

$(b_1 + b_2 + b_3)(b_1 + b_2 + b_3) = ?$ Az első zárójelből minden tagot megszorozunk a második zárójelbeli minden taggal.

b_1^2, b_2^2, b_3^2 egyszer, b_1b_2, b_1b_3, b_2b_3 mind kétszer keletkezik.

Például b_2b_3 úgy is, mint b_3b_2 . Az eredmény:

$$(b_1 + b_2 + b_3)^2 = (b_1^2 + b_2^2 + b_3^2) + 2(b_1b_2 + b_1b_3 + b_2b_3).$$

$$b_1^2 + b_2^2 + b_3^2 = (b_1 + b_2 + b_3)^2 - 2(b_1b_2 + b_1b_3 + b_2b_3).$$

$$b_1 + b_2 + b_3 = -a_2/a_3 = -(-2)/5.$$

$$b_1b_2 + b_1b_3 + b_2b_3 = a_1/a_3 = 3/5.$$

$$b_1^2 + b_2^2 + b_3^2 = (2/5)^2 - 2(3/5)$$

A négyzetösszeg

Feladat (K2.5.13)

Állapítsuk meg az $5x^3 - 2x^2 + 3x + 1$ polinom komplex gyökeinek a négyzetösszegét az egyenlet megoldása nélkül.

Megoldás

$(b_1 + b_2 + b_3)(b_1 + b_2 + b_3) = ?$ Az első zárójelből minden tagot megszorozunk a második zárójelbeli minden taggal.

b_1^2, b_2^2, b_3^2 egyszer, b_1b_2, b_1b_3, b_2b_3 mind kétszer keletkezik.

Például b_2b_3 úgy is, mint b_3b_2 . Az eredmény:

$$(b_1 + b_2 + b_3)^2 = (b_1^2 + b_2^2 + b_3^2) + 2(b_1b_2 + b_1b_3 + b_2b_3).$$

$$b_1^2 + b_2^2 + b_3^2 = (b_1 + b_2 + b_3)^2 - 2(b_1b_2 + b_1b_3 + b_2b_3).$$

$$b_1 + b_2 + b_3 = -a_2/a_3 = -(-2)/5.$$

$$b_1b_2 + b_1b_3 + b_2b_3 = a_1/a_3 = 3/5.$$

$$b_1^2 + b_2^2 + b_3^2 = (2/5)^2 - 2(3/5) = -26/25. \quad \square$$

Az általános eset

Állítás (K2.5.8)

$$(x - b_1) \dots (x - b_n) = x^n$$

Az általános eset

Állítás (K2.5.8)

$$(x - b_1) \dots (x - b_n) = x^n - \sigma_1 x^{n-1} + \dots + (-1)^n \sigma_n$$

Az általános eset

Állítás (K2.5.8)

$$(x - b_1) \dots (x - b_n) = x^n - \sigma_1 x^{n-1}$$

$$\sigma_1 = b_1 + b_2 + \dots + b_n$$

Az általános eset

Állítás (K2.5.8)

$$(x - b_1) \dots (x - b_n) = x^n - \sigma_1 x^{n-1} + \sigma_2 x^{n-2} - \dots + (-1)^n \sigma_n$$

$$\sigma_1 = b_1 + b_2 + \dots + b_n$$

Az általános eset

Állítás (K2.5.8)

$$(x - b_1) \dots (x - b_n) = x^n - \sigma_1 x^{n-1} + \sigma_2 x^{n-2}$$

$$\sigma_1 = b_1 + b_2 + \dots + b_n$$

$$\sigma_2 = b_1 b_2 + \dots + b_1 b_n + b_2 b_3 + \dots + b_{n-1} b_n$$

Az általános eset

Állítás (K2.5.8)

$$(x - b_1) \dots (x - b_n) = x^n - \sigma_1 x^{n-1} + \sigma_2 x^{n-2} - + \dots + (-1)^n \sigma_n :$$

$$\sigma_1 = b_1 + b_2 + \dots + b_n$$

$$\sigma_2 = b_1 b_2 + \dots + b_1 b_n + b_2 b_3 + \dots + b_{n-1} b_n$$

Az általános eset

Állítás (K2.5.8)

$$(x - b_1) \dots (x - b_n) = x^n - \sigma_1 x^{n-1} + \sigma_2 x^{n-2} - + \dots + (-1)^n \sigma_n :$$

$$\sigma_1 = b_1 + b_2 + \dots + b_n$$

$$\sigma_2 = b_1 b_2 + \dots + b_1 b_n + b_2 b_3 + \dots + b_{n-1} b_n, \text{ és így tovább,}$$

$$\sigma_n = b_1 b_2 \dots b_n.$$

Az általános eset

Állítás (K2.5.8)

$$(x - b_1) \dots (x - b_n) = x^n - \sigma_1 x^{n-1} + \sigma_2 x^{n-2} - + \dots + (-1)^n \sigma_n :$$

$$\sigma_1 = b_1 + b_2 + \dots + b_n$$

$$\sigma_2 = b_1 b_2 + \dots + b_1 b_n + b_2 b_3 + \dots + b_{n-1} b_n, \text{ és így tovább,}$$

$$\sigma_n = b_1 b_2 \dots b_n.$$

σ_k úgy keletkezik, hogy k darab különböző b_i -t összeszorozunk az összes lehetséges módon,

Az általános eset

Állítás (K2.5.8)

$$(x - b_1) \dots (x - b_n) = x^n - \sigma_1 x^{n-1} + \sigma_2 x^{n-2} - + \dots + (-1)^n \sigma_n :$$

$$\sigma_1 = b_1 + b_2 + \dots + b_n$$

$$\sigma_2 = b_1 b_2 + \dots + b_1 b_n + b_2 b_3 + \dots + b_{n-1} b_n, \text{ és így tovább,}$$

$$\sigma_n = b_1 b_2 \dots b_n.$$

σ_k úgy keletkezik, hogy k darab különböző b_i -t összeszorozunk az összes lehetséges módon, és ezt az $\binom{n}{k}$ szorzatot összeadjuk.

Az általános eset

Állítás (K2.5.8)

$$(x - b_1) \dots (x - b_n) = x^n - \sigma_1 x^{n-1} + \sigma_2 x^{n-2} - + \dots + (-1)^n \sigma_n:$$

$$\sigma_1 = b_1 + b_2 + \dots + b_n$$

$$\sigma_2 = b_1 b_2 + \dots + b_1 b_n + b_2 b_3 + \dots + b_{n-1} b_n, \text{ és így tovább,}$$

$$\sigma_n = b_1 b_2 \dots b_n.$$

σ_k úgy keletkezik, hogy k darab különböző b_i -t összeszorozunk az összes lehetséges módon, és ezt az $\binom{n}{k}$ szorzatot összeadjuk.

Bizonyítás

Beszorzáskor mindegyik zárójelből egy-egy tagot kiveszünk,

Az általános eset

Állítás (K2.5.8)

$$(x - b_1) \dots (x - b_n) = x^n - \sigma_1 x^{n-1} + \sigma_2 x^{n-2} - + \dots + (-1)^n \sigma_n :$$

$$\sigma_1 = b_1 + b_2 + \dots + b_n$$

$$\sigma_2 = b_1 b_2 + \dots + b_1 b_n + b_2 b_3 + \dots + b_{n-1} b_n, \text{ és így tovább,}$$

$$\sigma_n = b_1 b_2 \dots b_n.$$

σ_k úgy keletkezik, hogy k darab különböző b_i -t összeszorozunk az összes lehetséges módon, és ezt az $\binom{n}{k}$ szorzatot összeadjuk.

Bizonyítás

Beszorzáskor mindegyik zárójelből egy-egy tagot kiveszünk, ezeket összeszorozzuk,

Az általános eset

Állítás (K2.5.8)

$$(x - b_1) \dots (x - b_n) = x^n - \sigma_1 x^{n-1} + \sigma_2 x^{n-2} - + \dots + (-1)^n \sigma_n :$$

$$\sigma_1 = b_1 + b_2 + \dots + b_n$$

$$\sigma_2 = b_1 b_2 + \dots + b_1 b_n + b_2 b_3 + \dots + b_{n-1} b_n, \text{ és így tovább,}$$

$$\sigma_n = b_1 b_2 \dots b_n.$$

σ_k úgy keletkezik, hogy k darab különböző b_i -t összeszorozunk az összes lehetséges módon, és ezt az $\binom{n}{k}$ szorzatot összeadjuk.

Bizonyítás

Beszorzáskor mindegyik zárójelből egy-egy tagot kivesszünk, ezeket összeszorozzuk, a szorzatokat összeadjuk.

Az általános eset

Állítás (K2.5.8)

$$(x - b_1) \dots (x - b_n) = x^n - \sigma_1 x^{n-1} + \sigma_2 x^{n-2} - + \dots + (-1)^n \sigma_n :$$

$$\sigma_1 = b_1 + b_2 + \dots + b_n$$

$$\sigma_2 = b_1 b_2 + \dots + b_1 b_n + b_2 b_3 + \dots + b_{n-1} b_n, \text{ és így tovább,}$$

$$\sigma_n = b_1 b_2 \dots b_n.$$

σ_k úgy keletkezik, hogy k darab különböző b_i -t összeszorozunk az összes lehetséges módon, és ezt az $\binom{n}{k}$ szorzatot összeadjuk.

Bizonyítás

Beszorzáskor mindegyik zárójelből egy-egy tagot kivesszünk, ezeket összeszorozzuk, a szorzatokat összeadjuk.

x^{n-k} -s tag úgy keletkezik, hogy $n - k$ zárójelből x -et,

Az általános eset

Állítás (K2.5.8)

$$(x - b_1) \dots (x - b_n) = x^n - \sigma_1 x^{n-1} + \sigma_2 x^{n-2} - + \dots + (-1)^n \sigma_n :$$

$$\sigma_1 = b_1 + b_2 + \dots + b_n$$

$$\sigma_2 = b_1 b_2 + \dots + b_1 b_n + b_2 b_3 + \dots + b_{n-1} b_n, \text{ és így tovább,}$$

$$\sigma_n = b_1 b_2 \dots b_n.$$

σ_k úgy keletkezik, hogy k darab különböző b_j -t összeszorozunk az összes lehetséges módon, és ezt az $\binom{n}{k}$ szorzatot összeadjuk.

Bizonyítás

Beszorzáskor mindegyik zárójelből egy-egy tagot kivesszünk, ezeket összeszorozzuk, a szorzatokat összeadjuk.

x^{n-k} -s tag úgy keletkezik, hogy $n - k$ zárójelből x -et, a többi k zárójelből valamelyik $-b_j$ -t vesszük ki.

Az általános eset

Állítás (K2.5.8)

$$(x - b_1) \dots (x - b_n) = x^n - \sigma_1 x^{n-1} + \sigma_2 x^{n-2} - + \dots + (-1)^n \sigma_n :$$

$$\sigma_1 = b_1 + b_2 + \dots + b_n$$

$$\sigma_2 = b_1 b_2 + \dots + b_1 b_n + b_2 b_3 + \dots + b_{n-1} b_n, \text{ és így tovább,}$$

$$\sigma_n = b_1 b_2 \dots b_n.$$

σ_k úgy keletkezik, hogy k darab különböző b_i -t összeszorozunk az összes lehetséges módon, és ezt az $\binom{n}{k}$ szorzatot összeadjuk.

Bizonyítás

Beszorzáskor mindegyik zárójelből egy-egy tagot kivesszünk, ezeket összeszorozzuk, a szorzatokat összeadjuk.

x^{n-k} -s tag úgy keletkezik, hogy $n - k$ zárójelből x -et, a többi k zárójelből valamelyik $-b_j$ -t vesszük ki.

Ezért x^{n-k} együtthatója $(-1)^k \sigma_k$ lesz. □

A gyökök és együtthatók összefüggése

Definíció

$\sigma_k(b_1, \dots, b_n)$:

A gyökök és együtthatók összefüggése

Definíció

$\sigma_k(b_1, \dots, b_n)$: az összes lehetséges módon összeszorozunk k különbözőt $b_1, \dots, b_n$ közül,

A gyökök és együtthatók összefüggése

Definíció

$\sigma_k(b_1, \dots, b_n)$: az összes lehetséges módon összeszorozunk k különbözőt $b_1, \dots, b_n$ közül, ezt az $\binom{n}{k}$ szorzatot összeadjuk.

A gyökök és együtthatók összefüggése

Definíció

$\sigma_k(b_1, \dots, b_n)$: az összes lehetséges módon összeszorozunk k különbözőt $b_1, \dots, b_n$ közül, ezt az $\binom{n}{k}$ szorzatot összeadjuk.
(Megállapodás: $\sigma_0 = 1$)

A gyökök és együtthatók összefüggése

Definíció

$\sigma_k(b_1, \dots, b_n)$: az összes lehetséges módon összeszorozunk k különbözőt $b_1, \dots, b_n$ közül, ezt az $\binom{n}{k}$ szorzatot összeadjuk.
(Megállapodás: $\sigma_0 = 1$ és $\sigma_k = 0$ ha $k > n$.)

A gyökök és együtthatók összefüggése

Definíció

$\sigma_k(b_1, \dots, b_n)$: az összes lehetséges módon összeszorozunk k különbözőt $b_1, \dots, b_n$ közül, ezt az $\binom{n}{k}$ szorzatot összeadjuk.
(Megállapodás: $\sigma_0 = 1$ és $\sigma_k = 0$ ha $k > n$.)

Elnevezés: **elemi szimmetrikus polinom**.

A gyökök és együtthatók összefüggése

Definíció

$\sigma_k(b_1, \dots, b_n)$: az összes lehetséges módon összeszorozunk k különbözőt $b_1, \dots, b_n$ közül, ezt az $\binom{n}{k}$ szorzatot összeadjuk.
(Megállapodás: $\sigma_0 = 1$ és $\sigma_k = 0$ ha $k > n$.)

Elnevezés: elemi szimmetrikus polinom.

Többhatározatlanú polinomok: lásd később.

A gyökök és együtthatók összefüggése

Definíció

$\sigma_k(b_1, \dots, b_n)$: az összes lehetséges módon összeszorozunk k különbözőt $b_1, \dots, b_n$ közül, ezt az $\binom{n}{k}$ szorzatot összeadjuk.
(Megállapodás: $\sigma_0 = 1$ és $\sigma_k = 0$ ha $k > n$.)

Elnevezés: **elemi szimmetrikus polinom**.

Többhatározatlanú polinomok: lásd később.

Tétel (K2.5.9)

Legyen $f(x) = a_0 + a_1x + \dots + a_nx^n = a_n(x - b_1) \dots (x - b_n)$.

A gyökök és együtthatók összefüggése

Definíció

$\sigma_k(b_1, \dots, b_n)$: az összes lehetséges módon összeszorozunk k különbözőt $b_1, \dots, b_n$ közül, ezt az $\binom{n}{k}$ szorzatot összeadjuk.
(Megállapodás: $\sigma_0 = 1$ és $\sigma_k = 0$ ha $k > n$.)

Elnevezés: **elemi szimmetrikus polinom**.

Többhatározatlanú polinomok: lásd később.

Tétel (K2.5.9)

Legyen $f(x) = a_0 + a_1x + \dots + a_nx^n = a_n(x - b_1) \dots (x - b_n)$.
Ekkor $0 \leq k \leq n$ esetén $a_k = a_n(-1)^{n-k} \sigma_{n-k}(b_1, \dots, b_n)$,

A gyökök és együtthatók összefüggése

Definíció

$\sigma_k(b_1, \dots, b_n)$: az összes lehetséges módon összeszorozunk k különbözőt $b_1, \dots, b_n$ közül, ezt az $\binom{n}{k}$ szorzatot összeadjuk.
(Megállapodás: $\sigma_0 = 1$ és $\sigma_k = 0$ ha $k > n$.)

Elnevezés: **elemi szimmetrikus polinom**.

Többhatározatlanú polinomok: lásd később.

Tétel (K2.5.9)

Legyen $f(x) = a_0 + a_1x + \dots + a_nx^n = a_n(x - b_1) \dots (x - b_n)$.
Ekkor $0 \leq k \leq n$ esetén $a_k = a_n(-1)^{n-k} \sigma_{n-k}(b_1, \dots, b_n)$,

Az $(x - b_1) \dots (x - b_n)$ beszorzott alakjából következik.

A gyökök és együtthatók összefüggése

Definíció

$\sigma_k(b_1, \dots, b_n)$: az összes lehetséges módon összeszorozunk k különbözőt $b_1, \dots, b_n$ közül, ezt az $\binom{n}{k}$ szorzatot összeadjuk. (Megállapodás: $\sigma_0 = 1$ és $\sigma_k = 0$ ha $k > n$.)

Elnevezés: **elemi szimmetrikus polinom**.

Többhatározatlanú polinomok: lásd később.

Tétel (K2.5.9)

Legyen $f(x) = a_0 + a_1x + \dots + a_nx^n = a_n(x - b_1)\dots(x - b_n)$.

Ekkor $0 \leq k \leq n$ esetén $a_k = a_n(-1)^{n-k}\sigma_{n-k}(b_1, \dots, b_n)$, így

$$\sigma_k(b_1, \dots, b_n) = (-1)^k a_{n-k} / a_n.$$

Az $(x - b_1)\dots(x - b_n)$ beszorzott alakjából következik.

A gyökök és együtthatók összefüggése

Definíció

$\sigma_k(b_1, \dots, b_n)$: az összes lehetséges módon összeszorozunk k különbözőt $b_1, \dots, b_n$ közül, ezt az $\binom{n}{k}$ szorzatot összeadjuk. (Megállapodás: $\sigma_0 = 1$ és $\sigma_k = 0$ ha $k > n$.)

Elnevezés: **elemi szimmetrikus polinom**.

Többhatározatlanú polinomok: lásd később.

Tétel (K2.5.9)

Legyen $f(x) = a_0 + a_1x + \dots + a_nx^n = a_n(x - b_1) \dots (x - b_n)$.
Ekkor $0 \leq k \leq n$ esetén $a_k = a_n(-1)^{n-k} \sigma_{n-k}(b_1, \dots, b_n)$, így

$$\sigma_k(b_1, \dots, b_n) = (-1)^k a_{n-k} / a_n.$$

Ez a **gyökök és együtthatók összefüggése** (Viète-formulák). □

Az $(x - b_1) \dots (x - b_n)$ beszorzott alakjából következik.

Alkalmazás: az egységgyökök összege

Állítás (K2.5.15)

$$x^n - 1 = (x - \varepsilon_1)(x - \varepsilon_2) \dots (x - \varepsilon_n),$$

Alkalmazás: az egységgyökök összege

Állítás (K2.5.15)

$x^n - 1 = (x - \varepsilon_1)(x - \varepsilon_2) \dots (x - \varepsilon_n)$, ahol

$\varepsilon_k = \cos(2k\pi/n) + i \sin(2k\pi/n)$ az n -edik egységgyökök.

Alkalmazás: az egységgyökök összege

Állítás (K2.5.15)

$x^n - 1 = (x - \varepsilon_1)(x - \varepsilon_2) \dots (x - \varepsilon_n)$, ahol

$\varepsilon_k = \cos(2k\pi/n) + i \sin(2k\pi/n)$ az n -edik egységgyökök.

Valóban, mivel $\varepsilon_k^n = 1$,

Alkalmazás: az egységgyökök összege

Állítás (K2.5.15)

$x^n - 1 = (x - \varepsilon_1)(x - \varepsilon_2) \dots (x - \varepsilon_n)$, ahol

$\varepsilon_k = \cos(2k\pi/n) + i \sin(2k\pi/n)$ az n -edik egységgyökök.

Valóban, mivel $\varepsilon_k^n = 1$, ezért mindegyik ε_k gyöke $x^n - 1$ -nek.

Alkalmazás: az egységgyökök összege

Állítás (K2.5.15)

$x^n - 1 = (x - \varepsilon_1)(x - \varepsilon_2) \dots (x - \varepsilon_n)$, ahol

$\varepsilon_k = \cos(2k\pi/n) + i \sin(2k\pi/n)$ az n -edik egységgyökök.

Valóban, mivel $\varepsilon_k^n = 1$, ezért mindegyik ε_k gyöke $x^n - 1$ -nek.
Ezért mindegyik $x - \varepsilon_k$ szerepel $x^n - 1$ gyöktényezős alakjában.

Alkalmazás: az egységgyökök összege

Állítás (K2.5.15)

$x^n - 1 = (x - \varepsilon_1)(x - \varepsilon_2) \dots (x - \varepsilon_n)$, ahol

$\varepsilon_k = \cos(2k\pi/n) + i \sin(2k\pi/n)$ az n -edik egységgyökök.

Valóban, mivel $\varepsilon_k^n = 1$, ezért mindegyik ε_k gyöke $x^n - 1$ -nek.

Ezért mindegyik $x - \varepsilon_k$ szerepel $x^n - 1$ gyöktényezős alakjában.

De $x^n - 1$ foka n ,

Alkalmazás: az egységgyökök összege

Állítás (K2.5.15)

$x^n - 1 = (x - \varepsilon_1)(x - \varepsilon_2) \dots (x - \varepsilon_n)$, ahol

$\varepsilon_k = \cos(2k\pi/n) + i \sin(2k\pi/n)$ az n -edik egységgyökök.

Valóban, mivel $\varepsilon_k^n = 1$, ezért mindegyik ε_k gyöke $x^n - 1$ -nek. Ezért mindegyik $x - \varepsilon_k$ szerepel $x^n - 1$ gyöktényezős alakjában. De $x^n - 1$ foka n , és így legfeljebb n gyöke lehet.

Alkalmazás: az egységgyökök összege

Állítás (K2.5.15)

$x^n - 1 = (x - \varepsilon_1)(x - \varepsilon_2) \dots (x - \varepsilon_n)$, ahol
 $\varepsilon_k = \cos(2k\pi/n) + i \sin(2k\pi/n)$ az n -edik egységgyökök.

Valóban, mivel $\varepsilon_k^n = 1$, ezért mindegyik ε_k gyöke $x^n - 1$ -nek.
Ezért mindegyik $x - \varepsilon_k$ szerepel $x^n - 1$ gyöktényezős alakjában.
De $x^n - 1$ foka n , és így legfeljebb n gyöke lehet.
Az $\varepsilon_1, \dots, \varepsilon_n$ páronként különböző,

Alkalmazás: az egységgyökök összege

Állítás (K2.5.15)

$x^n - 1 = (x - \varepsilon_1)(x - \varepsilon_2) \dots (x - \varepsilon_n)$, ahol
 $\varepsilon_k = \cos(2k\pi/n) + i \sin(2k\pi/n)$ az n -edik egységgyökök.

Valóban, mivel $\varepsilon_k^n = 1$, ezért mindegyik ε_k gyöke $x^n - 1$ -nek.
Ezért mindegyik $x - \varepsilon_k$ szerepel $x^n - 1$ gyöktényezős alakjában.
De $x^n - 1$ foka n , és így legfeljebb n gyöke lehet.
Az $\varepsilon_1, \dots, \varepsilon_n$ páronként különböző, így ez az összes gyök.

Alkalmazás: az egységgyökök összege

Állítás (K2.5.15)

$x^n - 1 = (x - \varepsilon_1)(x - \varepsilon_2) \dots (x - \varepsilon_n)$, ahol
 $\varepsilon_k = \cos(2k\pi/n) + i \sin(2k\pi/n)$ az n -edik egységgyökök.

Valóban, mivel $\varepsilon_k^n = 1$, ezért mindegyik ε_k gyöke $x^n - 1$ -nek.
Ezért mindegyik $x - \varepsilon_k$ szerepel $x^n - 1$ gyöktényezős alakjában.
De $x^n - 1$ foka n , és így legfeljebb n gyöke lehet.
Az $\varepsilon_1, \dots, \varepsilon_n$ páronként különböző, így ez az összes gyök.
Az $x^n - 1$ főegyütthatója 1 ,

Alkalmazás: az egységgyökök összege

Állítás (K2.5.15)

$x^n - 1 = (x - \varepsilon_1)(x - \varepsilon_2) \dots (x - \varepsilon_n)$, ahol
 $\varepsilon_k = \cos(2k\pi/n) + i \sin(2k\pi/n)$ az n -edik egységgyökök.

Valóban, mivel $\varepsilon_k^n = 1$, ezért mindegyik ε_k gyöke $x^n - 1$ -nek.
Ezért mindegyik $x - \varepsilon_k$ szerepel $x^n - 1$ gyöktényezős alakjában.
De $x^n - 1$ foka n , és így legfeljebb n gyöke lehet.
Az $\varepsilon_1, \dots, \varepsilon_n$ páronként különböző, így ez az összes gyök.
Az $x^n - 1$ főegyütthatója 1 , ezért $c = 1$ -gyel kell szorozni. □

Alkalmazás: az egységgyökök összege

Állítás (K2.5.15)

$x^n - 1 = (x - \varepsilon_1)(x - \varepsilon_2) \dots (x - \varepsilon_n)$, ahol

$\varepsilon_k = \cos(2k\pi/n) + i \sin(2k\pi/n)$ az n -edik egységgyökök.

Valóban, mivel $\varepsilon_k^n = 1$, ezért mindegyik ε_k gyöke $x^n - 1$ -nek. Ezért mindegyik $x - \varepsilon_k$ szerepel $x^n - 1$ gyöktényezős alakjában. De $x^n - 1$ foka n , és így legfeljebb n gyöke lehet.

Az $\varepsilon_1, \dots, \varepsilon_n$ páronként különböző, így ez az összes gyök.

Az $x^n - 1$ főegyütthatója 1 , ezért $c = 1$ -gyel kell szorozni. □

Következmény

Az n -edik egységgyökök összege nulla, ha $n > 1$,

Alkalmazás: az egységgyökök összege

Állítás (K2.5.15)

$x^n - 1 = (x - \varepsilon_1)(x - \varepsilon_2) \dots (x - \varepsilon_n)$, ahol
 $\varepsilon_k = \cos(2k\pi/n) + i \sin(2k\pi/n)$ az n -edik egységgyökök.

Valóban, mivel $\varepsilon_k^n = 1$, ezért mindegyik ε_k gyöke $x^n - 1$ -nek.
Ezért mindegyik $x - \varepsilon_k$ szerepel $x^n - 1$ gyöktényezős alakjában.
De $x^n - 1$ foka n , és így legfeljebb n gyöke lehet.
Az $\varepsilon_1, \dots, \varepsilon_n$ páronként különböző, így ez az összes gyök.
Az $x^n - 1$ főegyütthatója 1 , ezért $c = 1$ -gyel kell szorozni. $\square$

Következmény

Az n -edik egységgyökök összege nulla, ha $n > 1$,

$$b_1 + \dots + b_n = \sigma_1(b_1, \dots, b_n) = (-1)^1 a_{n-1} / a_n.$$

Alkalmazás: az egységgyökök összege

Állítás (K2.5.15)

$x^n - 1 = (x - \varepsilon_1)(x - \varepsilon_2) \dots (x - \varepsilon_n)$, ahol

$\varepsilon_k = \cos(2k\pi/n) + i \sin(2k\pi/n)$ az n -edik egységgyökök.

Valóban, mivel $\varepsilon_k^n = 1$, ezért mindegyik ε_k gyöke $x^n - 1$ -nek. Ezért mindegyik $x - \varepsilon_k$ szerepel $x^n - 1$ gyöktényezős alakjában. De $x^n - 1$ foka n , és így legfeljebb n gyöke lehet.

Az $\varepsilon_1, \dots, \varepsilon_n$ páronként különböző, így ez az összes gyök.

Az $x^n - 1$ főegyütthatója 1 , ezért $c = 1$ -gyel kell szorozni. □

Következmény

Az n -edik egységgyökök összege nulla, ha $n > 1$, mert ekkor $x^n - 1$ -ben x^{n-1} együtthatója $a_{n-1} = 0$. □

$$b_1 + \dots + b_n = \sigma_1(b_1, \dots, b_n) = (-1)^1 a_{n-1} / a_n.$$

A többhatározatlanú polinom szemléletes fogalma

Meta-definíció

A **többhatározatlanú polinom** egy olyan formális kifejezés, amely

A többhatározatlanú polinom szemléletes fogalma

Meta-definíció

A **többhatározatlanú polinom** egy olyan formális kifejezés, amely számokból,

A többhatározatlanú polinom szemléletes fogalma

Meta-definíció

A **többhatározatlanú polinom** egy olyan formális kifejezés, amely számokból, és az $x_1, x_2, \dots$ **határozatlanokból** (változókból) készül

A többhatározatlanú polinom szemléletes fogalma

Meta-definíció

A **többhatározatlanú polinom** egy olyan formális kifejezés, amely számokból, és az $x_1, x_2, \dots$ **határozatlanokból** (változókból) készül ismételt összeadás,

A többhatározatlanú polinom szemléletes fogalma

Meta-definíció

A **többhatározatlanú polinom** egy olyan formális kifejezés, amely számokból, és az $x_1, x_2, \dots$ **határozatlanokból** (változókból) készül ismételt összeadás, kivonás,

A többhatározatlanú polinom szemléletes fogalma

Meta-definíció

A **többhatározatlanú polinom** egy olyan formális kifejezés, amely számokból, és az $x_1, x_2, \dots$ **határozatlanokból** (változókból) készül ismételt összeadás, kivonás, szorzás segítségével.

A többhatározatlanú polinom szemléletes fogalma

Meta-definíció

A **többhatározatlanú polinom** egy olyan formális kifejezés, amely számokból, és az $x_1, x_2, \dots$ **határozatlanokból** (változókból) készül ismételt összeadás, kivonás, szorzás segítségével.

Példa

$(x_1 + ix_2)(2x_2 - x_1^3)$ egy kéthatározatlanú polinom.

A többhatározatlanú polinom szemléletes fogalma

Meta-definíció

A **többhatározatlanú polinom** egy olyan formális kifejezés, amely számokból, és az $x_1, x_2, \dots$ **határozatlanokból** (változókból) készül ismételt összeadás, kivonás, szorzás segítségével.

Példa

$(x_1 + ix_2)(2x_2 - x_1^3)$ egy kéthatározatlanú polinom.

A zárójeleket a disztributivitás segítségével felbonthatjuk.

A többhatározatlanú polinom szemléletes fogalma

Meta-definíció

A **többhatározatlanú polinom** egy olyan formális kifejezés, amely számokból, és az $x_1, x_2, \dots$ **határozatlanokból** (változókból) készül ismételt összeadás, kivonás, szorzás segítségével.

Példa

$(x_1 + ix_2)(2x_2 - x_1^3)$ egy kéthatározatlanú polinom.

A zárójeleket a disztributivitás segítségével felbonthatjuk.

Az eredmény: $2x_1x_2 - x_1^4 + 2ix_2^2 - ix_1^3x_2$.

A többhatározatlanú polinom szemléletes fogalma

Meta-definíció

A **többhatározatlanú polinom** egy olyan formális kifejezés, amely számokból, és az $x_1, x_2, \dots$ **határozatlanokból** (változókból) készül ismételt összeadás, kivonás, szorzás segítségével.

Példa

$(x_1 + ix_2)(2x_2 - x_1^3)$ egy kéthatározatlanú polinom.

A zárójeleket a disztributivitás segítségével felbonthatjuk.

Az eredmény: $2x_1x_2 - x_1^4 + 2ix_2^2 - ix_1^3x_2$.

Definíció-kísérlet

$$\sum r_{m_1, m_2, \dots, m_n} x_1^{m_1} x_2^{m_2} \dots x_n^{m_n},$$

A többhatározatlanú polinom szemléletes fogalma

Meta-definíció

A **többhatározatlanú polinom** egy olyan formális kifejezés, amely számokból, és az $x_1, x_2, \dots$ **határozatlanokból** (változókból) készül ismételt összeadás, kivonás, szorzás segítségével.

Példa

$(x_1 + ix_2)(2x_2 - x_1^3)$ egy kéthatározatlanú polinom.

A zárójeleket a disztributivitás segítségével felbonthatjuk.

Az eredmény: $2x_1x_2 - x_1^4 + 2ix_2^2 - ix_1^3x_2$.

Definíció-kísérlet

$\sum r_{m_1, m_2, \dots, m_n} x_1^{m_1} x_2^{m_2} \dots x_n^{m_n}$, ahol $r_{m_1, m_2, \dots, m_n}$ egy szám.

A többhatározatlanú polinom szemléletes fogalma

Meta-definíció

A **többhatározatlanú polinom** egy olyan formális kifejezés, amely számokból, és az $x_1, x_2, \dots$ **határozatlanokból** (változókból) készül ismételt összeadás, kivonás, szorzás segítségével.

Példa

$(x_1 + ix_2)(2x_2 - x_1^3)$ egy kéthatározatlanú polinom.

A zárójeleket a disztributivitás segítségével felbonthatjuk.

Az eredmény: $2x_1x_2 - x_1^4 + 2ix_2^2 - ix_1^3x_2$.

Definíció-kísérlet

$\sum r_{m_1, m_2, \dots, m_n} x_1^{m_1} x_2^{m_2} \dots x_n^{m_n}$, ahol $r_{m_1, m_2, \dots, m_n}$ egy szám.

Kényelmesebb a következő:

A többhatározatlanú polinom definíciója

$$f(x_1, x_2) = 2x_1x_2 - x_1^4 + 2ix_2^2 - ix_1^3x_2.$$

A többhatározatlanú polinom definíciója

$f(x_1, x_2) = 2x_1x_2 - x_1^4 + 2ix_2^2 - ix_1^3x_2$. Rendezzük x_2 szerint:

A többhatározatlanú polinom definíciója

$f(x_1, x_2) = 2x_1x_2 - x_1^4 + 2ix_2^2 - ix_1^3x_2$. Rendezzük x_2 szerint:
 $(2i)x_2^2$

A többhatározatlanú polinom definíciója

$f(x_1, x_2) = 2x_1x_2 - x_1^4 + 2ix_2^2 - ix_1^3x_2$. Rendezzük x_2 szerint:
 $(2i)x_2^2 + (2x_1 - ix_1^3)x_2$

A többhatározatlanú polinom definíciója

$f(x_1, x_2) = 2x_1x_2 - x_1^4 + 2ix_2^2 - ix_1^3x_2$. Rendezzük x_2 szerint:
 $(2i)x_2^2 + (2x_1 - ix_1^3)x_2 - x_1^4$.

A többhatározatlanú polinom definíciója

$f(x_1, x_2) = 2x_1x_2 - x_1^4 + 2ix_2^2 - ix_1^3x_2$. Rendezzük x_2 szerint:
 $(2i)x_2^2 + (2x_1 - ix_1^3)x_2 - x_1^4$. Ez x_2 -nek másodfokú polinomja,

A többhatározatlanú polinom definíciója

$f(x_1, x_2) = 2x_1x_2 - x_1^4 + 2ix_2^2 - ix_1^3x_2$. Rendezzük x_2 szerint:
 $(2i)x_2^2 + (2x_1 - ix_1^3)x_2 - x_1^4$. Ez x_2 -nek másodfokú polinomja,
ahol az együtthatók x_1 -nek polinomjai.

A többhatározatlanú polinom definíciója

$f(x_1, x_2) = 2x_1x_2 - x_1^4 + 2ix_2^2 - ix_1^3x_2$. Rendezzük x_2 szerint:
 $(2i)x_2^2 + (2x_1 - ix_1^3)x_2 - x_1^4$. Ez x_2 -nek másodfokú polinomja,
ahol az együtthatók x_1 -nek polinomjai.

Definíció (K2.6.1)

Az x_1 és x_2 határozatlanok polinomjának nevezzük az

A többhatározatlanú polinom definíciója

$f(x_1, x_2) = 2x_1x_2 - x_1^4 + 2ix_2^2 - ix_1^3x_2$. Rendezzük x_2 szerint:
 $(2i)x_2^2 + (2x_1 - ix_1^3)x_2 - x_1^4$. Ez x_2 -nek másodfokú polinomja,
ahol az együtthatók x_1 -nek polinomjai.

Definíció (K2.6.1)

Az x_1 és x_2 határozatlanok polinomjának nevezzük az
 $f(x) = a_0 + a_1x_2 + a_2x_2^2 + \dots + a_mx_2^m$ formális kifejezéseket,

A többhatározatlanú polinom definíciója

$f(x_1, x_2) = 2x_1x_2 - x_1^4 + 2ix_2^2 - ix_1^3x_2$. Rendezzük x_2 szerint:
 $(2i)x_2^2 + (2x_1 - ix_1^3)x_2 - x_1^4$. Ez x_2 -nek másodfokú polinomja,
ahol az együtthatók x_1 -nek polinomjai.

Definíció (K2.6.1)

Az x_1 és x_2 határozatlanok polinomjának nevezzük az
 $f(x) = a_0 + a_1x_2 + a_2x_2^2 + \dots + a_mx_2^m$ formális kifejezéseket,
ahol $m \geq 0$ egész,

A többhatározatlanú polinom definíciója

$f(x_1, x_2) = 2x_1x_2 - x_1^4 + 2ix_2^2 - ix_1^3x_2$. Rendezzük x_2 szerint:
 $(2i)x_2^2 + (2x_1 - ix_1^3)x_2 - x_1^4$. Ez x_2 -nek másodfokú polinomja,
ahol az együtthatók x_1 -nek polinomjai.

Definíció (K2.6.1)

Az x_1 és x_2 határozatlanok polinomjának nevezzük az
 $f(x) = a_0 + a_1x_2 + a_2x_2^2 + \dots + a_mx_2^m$ formális kifejezéseket,
ahol $m \geq 0$ egész, és $a_0, \dots, a_m$ az x_1 polinomjai.

A többhatározatlanú polinom definíciója

$f(x_1, x_2) = 2x_1x_2 - x_1^4 + 2ix_2^2 - ix_1^3x_2$. Rendezzük x_2 szerint:
 $(2i)x_2^2 + (2x_1 - ix_1^3)x_2 - x_1^4$. Ez x_2 -nek másodfokú polinomja,
ahol az együtthatók x_1 -nek polinomjai.

Definíció (K2.6.1)

Az x_1 és x_2 határozatlanok polinomjának nevezzük az
 $f(x) = a_0 + a_1x_2 + a_2x_2^2 + \dots + a_mx_2^m$ formális kifejezéseket,
ahol $m \geq 0$ egész, és $a_0, \dots, a_m$ az x_1 polinomjai.
Általában, legyen R kommutatív, egységelemes gyűrű.

A többhatározatlanú polinom definíciója

$f(x_1, x_2) = 2x_1x_2 - x_1^4 + 2ix_2^2 - ix_1^3x_2$. Rendezzük x_2 szerint:
 $(2i)x_2^2 + (2x_1 - ix_1^3)x_2 - x_1^4$. Ez x_2 -nek másodfokú polinomja,
ahol az együtthatók x_1 -nek polinomjai.

Definíció (K2.6.1)

Az x_1 és x_2 határozatlanok polinomjának nevezzük az
 $f(x) = a_0 + a_1x_2 + a_2x_2^2 + \dots + a_mx_2^m$ formális kifejezéseket,
ahol $m \geq 0$ egész, és $a_0, \dots, a_m$ az x_1 polinomjai.

Általában, legyen R kommutatív, egységelemes gyűrű.

Ekkor $R[x_1, \dots, x_n]$ -et n szerinti indukcióval (rekurzióval)
értelmezzük:

A többhatározatlanú polinom definíciója

$f(x_1, x_2) = 2x_1x_2 - x_1^4 + 2ix_2^2 - ix_1^3x_2$. Rendezzük x_2 szerint:
 $(2i)x_2^2 + (2x_1 - ix_1^3)x_2 - x_1^4$. Ez x_2 -nek másodfokú polinomja,
ahol az együtthatók x_1 -nek polinomjai.

Definíció (K2.6.1)

Az x_1 és x_2 határozatlanok polinomjának nevezzük az
 $f(x) = a_0 + a_1x_2 + a_2x_2^2 + \dots + a_mx_2^m$ formális kifejezéseket,
ahol $m \geq 0$ egész, és $a_0, \dots, a_m$ az x_1 polinomjai.

Általában, legyen R kommutatív, egységelemes gyűrű.

Ekkor $R[x_1, \dots, x_n]$ -et n szerinti indukcióval (rekurzióval)

értelmezzük: $R[x_1, x_2] = (R[x_1])[x_2]$,

A többhatározatlanú polinom definíciója

$f(x_1, x_2) = 2x_1x_2 - x_1^4 + 2ix_2^2 - ix_1^3x_2$. Rendezzük x_2 szerint:
 $(2i)x_2^2 + (2x_1 - ix_1^3)x_2 - x_1^4$. Ez x_2 -nek másodfokú polinomja,
ahol az együtthatók x_1 -nek polinomjai.

Definíció (K2.6.1)

Az x_1 és x_2 határozatlanok polinomjának nevezzük az
 $f(x) = a_0 + a_1x_2 + a_2x_2^2 + \dots + a_mx_2^m$ formális kifejezéseket,
ahol $m \geq 0$ egész, és $a_0, \dots, a_m$ az x_1 polinomjai.

Általában, legyen R kommutatív, egységelemes gyűrű.

Ekkor $R[x_1, \dots, x_n]$ -et n szerinti indukcióval (rekurzióval)

értelmezzük: $R[x_1, x_2] = (R[x_1])[x_2]$, és így tovább,

$R[x_1, \dots, x_n] = (R[x_1, \dots, x_{n-1}])[x_n]$.

A többhatározatlanú polinom definíciója

$f(x_1, x_2) = 2x_1x_2 - x_1^4 + 2ix_2^2 - ix_1^3x_2$. Rendezzük x_2 szerint:
 $(2i)x_2^2 + (2x_1 - ix_1^3)x_2 - x_1^4$. Ez x_2 -nek másodfokú polinomja,
ahol az együtthatók x_1 -nek polinomjai.

Definíció (K2.6.1)

Az x_1 és x_2 határozatlanok polinomjának nevezzük az
 $f(x) = a_0 + a_1x_2 + a_2x_2^2 + \dots + a_mx_2^m$ formális kifejezéseket,
ahol $m \geq 0$ egész, és $a_0, \dots, a_m$ az x_1 polinomjai.

Általában, legyen R kommutatív, egységelemes gyűrű.

Ekkor $R[x_1, \dots, x_n]$ -et n szerinti indukcióval (rekurzióval)

értelmezzük: $R[x_1, x_2] = (R[x_1])[x_2]$, és így tovább,

$$R[x_1, \dots, x_n] = (R[x_1, \dots, x_{n-1}])[x_n].$$

Vagyis a határozatlan x_n ,

A többhatározatlanú polinom definíciója

$f(x_1, x_2) = 2x_1x_2 - x_1^4 + 2ix_2^2 - ix_1^3x_2$. Rendezzük x_2 szerint:
 $(2i)x_2^2 + (2x_1 - ix_1^3)x_2 - x_1^4$. Ez x_2 -nek másodfokú polinomja,
ahol az együtthatók x_1 -nek polinomjai.

Definíció (K2.6.1)

Az x_1 és x_2 határozatlanok polinomjának nevezzük az
 $f(x) = a_0 + a_1x_2 + a_2x_2^2 + \dots + a_mx_2^m$ formális kifejezéseket,
ahol $m \geq 0$ egész, és $a_0, \dots, a_m$ az x_1 polinomjai.

Általában, legyen R kommutatív, egységelemes gyűrű.

Ekkor $R[x_1, \dots, x_n]$ -et n szerinti indukcióval (rekurzióval)

értelmezzük: $R[x_1, x_2] = (R[x_1])[x_2]$, és így tovább,

$R[x_1, \dots, x_n] = (R[x_1, \dots, x_{n-1}])[x_n]$.

Vagyis a határozatlan x_n , az együtthatók a már definiált
 $n - 1$ -határozatlanú polinomok gyűrűjének elemei.

Műveletek, nullosztómentesség, fokszám

Példák

$$y_1^2 + y_2^3 \in \mathbb{C}[y_1, y_2],$$

Műveletek, nullosztómentesség, fokszám

Példák

$$y_1^2 + y_2^3 \in \mathbb{C}[y_1, y_2], \text{ sőt,}$$

$$y_1^2 + y_2^3 \in \mathbb{Z}[y_1, y_2],$$

Műveletek, nullosztómentesség, fokszám

Példák

$$y_1^2 + y_2^3 \in \mathbb{C}[y_1, y_2], \text{ sőt,}$$

$$y_1^2 + y_2^3 \in \mathbb{Z}[y_1, y_2], \text{ mert minden együttható egész.}$$

Műveletek, nullosztómentesség, fokszám

Példák

$y_1^2 + y_2^3 \in \mathbb{C}[y_1, y_2]$, sőt,

$y_1^2 + y_2^3 \in \mathbb{Z}[y_1, y_2]$, mert minden együttható egész.

Ugyanígy $z_1 - \pi z_2^2 z_3 \in \mathbb{R}[z_1, z_2, z_3]$.

Műveletek, nullosztómentesség, fokszám

Példák

$y_1^2 + y_2^3 \in \mathbb{C}[y_1, y_2]$, sőt,

$y_1^2 + y_2^3 \in \mathbb{Z}[y_1, y_2]$, mert minden együttható egész.

Ugyanígy $z_1 - \pi z_2^2 z_3 \in \mathbb{R}[z_1, z_2, z_3]$.

Tétel (K2.6.2)

Ha R kommutatív, egységelemes gyűrű, akkor $R[x_1, \dots, x_n]$ is az.

Műveletek, nullosztómentesség, fokszám

Példák

$y_1^2 + y_2^3 \in \mathbb{C}[y_1, y_2]$, sőt,

$y_1^2 + y_2^3 \in \mathbb{Z}[y_1, y_2]$, mert minden együttható egész.

Ugyanígy $z_1 - \pi z_2^2 z_3 \in \mathbb{R}[z_1, z_2, z_3]$.

Tétel (K2.6.2)

Ha R kommutatív, egységelemes gyűrű, akkor $R[x_1, \dots, x_n]$ is az.

Ha R nullosztómentes, akkor $R[x_1, \dots, x_n]$ is az,

Műveletek, nullosztómentesség, fokszám

Példák

$y_1^2 + y_2^3 \in \mathbb{C}[y_1, y_2]$, sőt,

$y_1^2 + y_2^3 \in \mathbb{Z}[y_1, y_2]$, mert minden együttható egész.

Ugyanígy $z_1 - \pi z_2^2 z_3 \in \mathbb{R}[z_1, z_2, z_3]$.

Tétel (K2.6.2)

Ha R kommutatív, egységelemes gyűrű, akkor $R[x_1, \dots, x_n]$ is az.

Ha R nullosztómentes, akkor $R[x_1, \dots, x_n]$ is az, és az invertálható elemei azok a konstans polinomok, amelyek R -ben invertálhatók.

Műveletek, nullosztómentesség, fokszám

Példák

$y_1^2 + y_2^3 \in \mathbb{C}[y_1, y_2]$, sőt,

$y_1^2 + y_2^3 \in \mathbb{Z}[y_1, y_2]$, mert minden együttható egész.

Ugyanígy $z_1 - \pi z_2^2 z_3 \in \mathbb{R}[z_1, z_2, z_3]$.

Tétel (K2.6.2)

Ha R kommutatív, egységelemes gyűrű, akkor $R[x_1, \dots, x_n]$ is az.

Ha R nullosztómentes, akkor $R[x_1, \dots, x_n]$ is az, és az invertálható elemei azok a konstans polinomok, amelyek R -ben invertálhatók. (Nyilvánvaló n szerinti indukcióval.)

Műveletek, nullosztómentesség, fokszám

Példák

$y_1^2 + y_2^3 \in \mathbb{C}[y_1, y_2]$, sőt,

$y_1^2 + y_2^3 \in \mathbb{Z}[y_1, y_2]$, mert minden együttható egész.

Ugyanígy $z_1 - \pi z_2^2 z_3 \in \mathbb{R}[z_1, z_2, z_3]$.

Tétel (K2.6.2)

Ha R kommutatív, egységelemes gyűrű, akkor $R[x_1, \dots, x_n]$ is az.

Ha R nullosztómentes, akkor $R[x_1, \dots, x_n]$ is az, és az invertálható elemei azok a konstans polinomok, amelyek R -ben invertálhatók. (Nyilvánvaló n szerinti indukcióval.)

Legyen $f(x_1, \dots, x_n) = \sum r_{m_1, m_2, \dots, m_n} x_1^{m_1} x_2^{m_2} \dots x_n^{m_n}$.

Műveletek, nullosztómentesség, fokszám

Példák

$y_1^2 + y_2^3 \in \mathbb{C}[y_1, y_2]$, sőt,

$y_1^2 + y_2^3 \in \mathbb{Z}[y_1, y_2]$, mert minden együttható egész.

Ugyanígy $z_1 - \pi z_2^2 z_3 \in \mathbb{R}[z_1, z_2, z_3]$.

Tétel (K2.6.2)

Ha R kommutatív, egységelemes gyűrű, akkor $R[x_1, \dots, x_n]$ is az.

Ha R nullosztómentes, akkor $R[x_1, \dots, x_n]$ is az, és az invertálható elemei azok a konstans polinomok, amelyek R -ben invertálhatók. (Nyilvánvaló n szerinti indukcióval.)

Legyen $f(x_1, \dots, x_n) = \sum r_{m_1, m_2, \dots, m_n} x_1^{m_1} x_2^{m_2} \dots x_n^{m_n}$.

Az $r_{m_1, m_2, \dots, m_n} x_1^{m_1} x_2^{m_2} \dots x_n^{m_n}$ tag **foka**

Műveletek, nullosztómentesség, fokszám

Példák

$y_1^2 + y_2^3 \in \mathbb{C}[y_1, y_2]$, sőt,

$y_1^2 + y_2^3 \in \mathbb{Z}[y_1, y_2]$, mert minden együttható egész.

Ugyanígy $z_1 - \pi z_2^2 z_3 \in \mathbb{R}[z_1, z_2, z_3]$.

Tétel (K2.6.2)

Ha R kommutatív, egységelemes gyűrű, akkor $R[x_1, \dots, x_n]$ is az.

Ha R nullosztómentes, akkor $R[x_1, \dots, x_n]$ is az, és az invertálható elemei azok a konstans polinomok, amelyek R -ben invertálhatók. (Nyilvánvaló n szerinti indukcióval.)

Legyen $f(x_1, \dots, x_n) = \sum r_{m_1, m_2, \dots, m_n} x_1^{m_1} x_2^{m_2} \dots x_n^{m_n}$.

Az $r_{m_1, m_2, \dots, m_n} x_1^{m_1} x_2^{m_2} \dots x_n^{m_n}$ tag **foka** $m_1 + \dots + m_n$.

Műveletek, nullosztómentesség, fokszám

Példák

$y_1^2 + y_2^3 \in \mathbb{C}[y_1, y_2]$, sőt,

$y_1^2 + y_2^3 \in \mathbb{Z}[y_1, y_2]$, mert minden együttható egész.

Ugyanígy $z_1 - \pi z_2^2 z_3 \in \mathbb{R}[z_1, z_2, z_3]$.

Tétel (K2.6.2)

Ha R kommutatív, egységelemes gyűrű, akkor $R[x_1, \dots, x_n]$ is az.

Ha R nullosztómentes, akkor $R[x_1, \dots, x_n]$ is az, és az invertálható elemei azok a konstans polinomok, amelyek R -ben invertálhatók. (Nyilvánvaló n szerinti indukcióval.)

Legyen $f(x_1, \dots, x_n) = \sum r_{m_1, m_2, \dots, m_n} x_1^{m_1} x_2^{m_2} \dots x_n^{m_n}$.

Az $r_{m_1, m_2, \dots, m_n} x_1^{m_1} x_2^{m_2} \dots x_n^{m_n}$ tag **foka** $m_1 + \dots + m_n$.

Az f **foka**

Műveletek, nullosztómentesség, fokszám

Példák

$y_1^2 + y_2^3 \in \mathbb{C}[y_1, y_2]$, sőt,

$y_1^2 + y_2^3 \in \mathbb{Z}[y_1, y_2]$, mert minden együttható egész.

Ugyanígy $z_1 - \pi z_2^2 z_3 \in \mathbb{R}[z_1, z_2, z_3]$.

Tétel (K2.6.2)

Ha R kommutatív, egységelemes gyűrű, akkor $R[x_1, \dots, x_n]$ is az.

Ha R nullosztómentes, akkor $R[x_1, \dots, x_n]$ is az, és az invertálható elemei azok a konstans polinomok, amelyek R -ben invertálhatók. (Nyilvánvaló n szerinti indukcióval.)

Legyen $f(x_1, \dots, x_n) = \sum r_{m_1, m_2, \dots, m_n} x_1^{m_1} x_2^{m_2} \dots x_n^{m_n}$.

Az $r_{m_1, m_2, \dots, m_n} x_1^{m_1} x_2^{m_2} \dots x_n^{m_n}$ tag **foka** $m_1 + \dots + m_n$.

Az f **foka** a nem nulla tagok fokai közül a legnagyobb.

Műveletek, nullosztómentesség, fokszám

Példák

$y_1^2 + y_2^3 \in \mathbb{C}[y_1, y_2]$, sőt,

$y_1^2 + y_2^3 \in \mathbb{Z}[y_1, y_2]$, mert minden együttható egész.

Ugyanígy $z_1 - \pi z_2^2 z_3 \in \mathbb{R}[z_1, z_2, z_3]$.

Tétel (K2.6.2)

Ha R kommutatív, egységelemes gyűrű, akkor $R[x_1, \dots, x_n]$ is az.

Ha R nullosztómentes, akkor $R[x_1, \dots, x_n]$ is az, és az invertálható elemei azok a konstans polinomok, amelyek R -ben invertálhatók. (Nyilvánvaló n szerinti indukcióval.)

Legyen $f(x_1, \dots, x_n) = \sum r_{m_1, m_2, \dots, m_n} x_1^{m_1} x_2^{m_2} \dots x_n^{m_n}$.

Az $r_{m_1, m_2, \dots, m_n} x_1^{m_1} x_2^{m_2} \dots x_n^{m_n}$ tag **foka** $m_1 + \dots + m_n$.

Az f **foka** a nem nulla tagok fokai közül a legnagyobb. **Jele:** $\text{gr}(f)$.

A fokszám tulajdonságai

Példa

$$f(x_1, x_2) = 2x_1x_2 - x_1^4 + 2ix_2^2 - ix_1^3x_2$$

A fokszám tulajdonságai

Példa

$$f(x_1, x_2) = 2x_1x_2 - x_1^4 + 2ix_2^2 - ix_1^3x_2$$

$$\text{gr}(x_1^4) =$$

A fokszám tulajdonságai

Példa

$$f(x_1, x_2) = 2x_1x_2 - x_1^4 + 2ix_2^2 - ix_1^3x_2$$

$$\text{gr}(x_1^4) = 4 =$$

A fokszám tulajdonságai

Példa

$$f(x_1, x_2) = 2x_1x_2 - x_1^4 + 2ix_2^2 - ix_1^3x_2$$

$$\text{gr}(x_1^4) = 4 = \text{gr}(x_1^3x_2),$$

A fokszám tulajdonságai

Példa

$$f(x_1, x_2) = 2x_1x_2 - x_1^4 + 2ix_2^2 - ix_1^3x_2$$
$$\text{gr}(x_1^4) = 4 = \text{gr}(x_1^3x_2), \text{ de } \text{gr}(x_1x_2) =$$

A fokszám tulajdonságai

Példa

$$f(x_1, x_2) = 2x_1x_2 - x_1^4 + 2ix_2^2 - ix_1^3x_2$$
$$\text{gr}(x_1^4) = 4 = \text{gr}(x_1^3x_2), \text{ de } \text{gr}(x_1x_2) = 2 =$$

A fokszám tulajdonságai

Példa

$$f(x_1, x_2) = 2x_1x_2 - x_1^4 + 2ix_2^2 - ix_1^3x_2$$

$$\text{gr}(x_1^4) = 4 = \text{gr}(x_1^3x_2), \text{ de } \text{gr}(x_1x_2) = 2 = \text{gr}(x_2^2).$$

A fokszám tulajdonságai

Példa

$f(x_1, x_2) = 2x_1x_2 - x_1^4 + 2ix_2^2 - ix_1^3x_2$ foka 4:

$\text{gr}(x_1^4) = 4 = \text{gr}(x_1^3x_2)$, de $\text{gr}(x_1x_2) = 2 = \text{gr}(x_2^2)$.

A fokszám tulajdonságai

Példa

$f(x_1, x_2) = 2x_1x_2 - x_1^4 + 2ix_2^2 - ix_1^3x_2$ foka **4**:

$\text{gr}(x_1^4) = 4 = \text{gr}(x_1^3x_2)$, de $\text{gr}(x_1x_2) = 2 = \text{gr}(x_2^2)$.

Fontos: Az x_2 polinomjaként írva foka **2** és **nem** $\text{gr}(f) = 4$.

A fokszám tulajdonságai

Példa

$f(x_1, x_2) = 2x_1x_2 - x_1^4 + 2ix_2^2 - ix_1^3x_2$ foka **4**:

$\text{gr}(x_1^4) = 4 = \text{gr}(x_1^3x_2)$, de $\text{gr}(x_1x_2) = 2 = \text{gr}(x_2^2)$.

Fontos: Az x_2 polinomjaként írva foka **2** és **nem** $\text{gr}(f) = 4$.

$$f(x_1, x_2) = (2i)x_2^2 + (2x_1 - ix_1^3)x_2 + (-x_1^4).$$

A fokszám tulajdonságai

Példa

$f(x_1, x_2) = 2x_1x_2 - x_1^4 + 2ix_2^2 - ix_1^3x_2$ foka **4**:

$\text{gr}(x_1^4) = 4 = \text{gr}(x_1^3x_2)$, de $\text{gr}(x_1x_2) = 2 = \text{gr}(x_2^2)$.

Fontos: Az x_2 polinomjaként írva foka **2** és **nem** $\text{gr}(f) = 4$.

$$f(x_1, x_2) = (2i)x_2^2 + (2x_1 - ix_1^3)x_2 + (-x_1^4).$$

Egy polinom **homogén k -adfokú**, ha minden tagjának foka k .

A fokszám tulajdonságai

Példa

$f(x_1, x_2) = 2x_1x_2 - x_1^4 + 2ix_2^2 - ix_1^3x_2$ foka 4:

$\text{gr}(x_1^4) = 4 = \text{gr}(x_1^3x_2)$, de $\text{gr}(x_1x_2) = 2 = \text{gr}(x_2^2)$.

Fontos: Az x_2 polinomjaként írva foka 2 és **nem** $\text{gr}(f) = 4$.

$$f(x_1, x_2) = (2i)x_2^2 + (2x_1 - ix_1^3)x_2 + (-x_1^4).$$

Egy polinom **homogén k -adfokú**, ha minden tagjának foka k .

Minden polinom egyértelműen előáll homogén polinomok összegeként:

A fokszám tulajdonságai

Példa

$f(x_1, x_2) = 2x_1x_2 - x_1^4 + 2ix_2^2 - ix_1^3x_2$ foka 4:

$\text{gr}(x_1^4) = 4 = \text{gr}(x_1^3x_2)$, de $\text{gr}(x_1x_2) = 2 = \text{gr}(x_2^2)$.

Fontos: Az x_2 polinomjaként írva foka 2 és **nem** $\text{gr}(f) = 4$.

$$f(x_1, x_2) = (2i)x_2^2 + (2x_1 - ix_1^3)x_2 + (-x_1^4).$$

Egy polinom **homogén k -adfokú**, ha minden tagjának foka k .

Minden polinom egyértelműen előáll homogén polinomok összegeként: $f = f_0 + f_1 + \dots + f_n$, ahol $n = \text{gr}(f)$.

A fokszám tulajdonságai

Példa

$f(x_1, x_2) = 2x_1x_2 - x_1^4 + 2ix_2^2 - ix_1^3x_2$ foka **4**:

$\text{gr}(x_1^4) = 4 = \text{gr}(x_1^3x_2)$, de $\text{gr}(x_1x_2) = 2 = \text{gr}(x_2^2)$.

Fontos: Az x_2 polinomjaként írva foka **2** és **nem** $\text{gr}(f) = 4$.

$$f(x_1, x_2) = (2i)x_2^2 + (2x_1 - ix_1^3)x_2 + (-x_1^4).$$

Egy polinom **homogén k -adfokú**, ha minden tagjának foka k .

Minden polinom egyértelműen előáll homogén polinomok

összegeként: $f = f_0 + f_1 + \dots + f_n$, ahol $n = \text{gr}(f)$.

Az f_j az f polinom j -edfokú tagjaiból áll.

A fokszám tulajdonságai

Példa

$f(x_1, x_2) = 2x_1x_2 - x_1^4 + 2ix_2^2 - ix_1^3x_2$ foka **4**:

$\text{gr}(x_1^4) = 4 = \text{gr}(x_1^3x_2)$, de $\text{gr}(x_1x_2) = 2 = \text{gr}(x_2^2)$.

Fontos: Az x_2 polinomjaként írva foka **2** és **nem** $\text{gr}(f) = 4$.

$$f(x_1, x_2) = (2i)x_2^2 + (2x_1 - ix_1^3)x_2 + (-x_1^4).$$

Egy polinom **homogén k -adfokú**, ha minden tagjának foka k .

Minden polinom egyértelműen előáll homogén polinomok

összegeként: $f = f_0 + f_1 + \dots + f_n$, ahol $n = \text{gr}(f)$.

Az f_j az f polinom j -edfokú tagjaiból áll.

Következmény (K2.6.3)

Szorzásnál a fokok összeadódnak: $\text{gr}(fg) = \text{gr}(f) + \text{gr}(g)$. □

A szimmetrikus polinomok alaptétele

Példa

A négyzetösszeg: $s_2 = x_1^2 + \dots + x_n^2 =$

A szimmetrikus polinomok alaptétele

Példa

A négyzetösszeg: $s_2 = x_1^2 + \dots + x_n^2 = \sigma_1^2 - 2\sigma_2$.

A szimmetrikus polinomok alaptétele

Példa

A négyzetösszeg: $s_2 = x_1^2 + \dots + x_n^2 = \sigma_1^2 - 2\sigma_2$. Vagyis ha
 $F(y_1, y_2, \dots, y_n) = y_1^2 - 2y_2$,

A szimmetrikus polinomok alaptétele

Példa

A négyzetösszeg: $s_2 = x_1^2 + \dots + x_n^2 = \sigma_1^2 - 2\sigma_2$. Vagyis ha $F(y_1, y_2, \dots, y_n) = y_1^2 - 2y_2$, akkor $s_2 = F(\sigma_1, \sigma_2, \dots, \sigma_n)$.

A szimmetrikus polinomok alaptétele

Példa

A négyzetösszeg: $s_2 = x_1^2 + \dots + x_n^2 = \sigma_1^2 - 2\sigma_2$. Vagyis ha $F(y_1, y_2, \dots, y_n) = y_1^2 - 2y_2$, akkor $s_2 = F(\sigma_1, \sigma_2, \dots, \sigma_n)$.
Tehát s_2 az elemi szimmetrikus polinomok **polinomja**.

A szimmetrikus polinomok alaptétele

Példa

A négyzetösszeg: $s_2 = x_1^2 + \dots + x_n^2 = \sigma_1^2 - 2\sigma_2$. Vagyis ha $F(y_1, y_2, \dots, y_n) = y_1^2 - 2y_2$, akkor $s_2 = F(\sigma_1, \sigma_2, \dots, \sigma_n)$.
Tehát s_2 az elemi szimmetrikus polinomok **polinomja**.

Tétel (K2.7.3, NB)

Legyen R szokásos gyűrű.

A szimmetrikus polinomok alaptétele

Példa

A négyzetösszeg: $s_2 = x_1^2 + \dots + x_n^2 = \sigma_1^2 - 2\sigma_2$. Vagyis ha $F(y_1, y_2, \dots, y_n) = y_1^2 - 2y_2$, akkor $s_2 = F(\sigma_1, \sigma_2, \dots, \sigma_n)$.
Tehát s_2 az elemi szimmetrikus polinomok **polinomja**.

Tétel (K2.7.3, NB)

Legyen R szokásos gyűrű. Ekkor minden $f \in R[x_1, \dots, x_n]$ szimmetrikus polinom **egyértelműen** fölírható

A szimmetrikus polinomok alaptétele

Példa

A négyzetösszeg: $s_2 = x_1^2 + \dots + x_n^2 = \sigma_1^2 - 2\sigma_2$. Vagyis ha $F(y_1, y_2, \dots, y_n) = y_1^2 - 2y_2$, akkor $s_2 = F(\sigma_1, \sigma_2, \dots, \sigma_n)$.
Tehát s_2 az elemi szimmetrikus polinomok **polinomja**.

Tétel (K2.7.3, NB)

Legyen R szokásos gyűrű. Ekkor minden $f \in R[x_1, \dots, x_n]$ szimmetrikus polinom **egyértelműen** fölírható az elemi szimmetrikus polinomok polinomjaként.

A szimmetrikus polinomok alaptétele

Példa

A négyzetösszeg: $s_2 = x_1^2 + \dots + x_n^2 = \sigma_1^2 - 2\sigma_2$. Vagyis ha $F(y_1, y_2, \dots, y_n) = y_1^2 - 2y_2$, akkor $s_2 = F(\sigma_1, \sigma_2, \dots, \sigma_n)$. Tehát s_2 az elemi szimmetrikus polinomok **polinomja**.

Tétel (K2.7.3, NB)

Legyen R szokásos gyűrű. Ekkor minden $f \in R[x_1, \dots, x_n]$ szimmetrikus polinom **egyértelműen** fölírható az elemi szimmetrikus polinomok polinomjaként.

Azaz létezik pontosan egy $F \in R[y_1, \dots, y_n]$ polinom, melyre

$$f(x_1, \dots, x_n) = F(\sigma_1, \dots, \sigma_n).$$

A szimmetrikus polinomok alaptétele

Példa

A négyzetösszeg: $s_2 = x_1^2 + \dots + x_n^2 = \sigma_1^2 - 2\sigma_2$. Vagyis ha $F(y_1, y_2, \dots, y_n) = y_1^2 - 2y_2$, akkor $s_2 = F(\sigma_1, \sigma_2, \dots, \sigma_n)$. Tehát s_2 az elemi szimmetrikus polinomok **polinomja**.

Tétel (K2.7.3, NB)

Legyen R szokásos gyűrű. Ekkor minden $f \in R[x_1, \dots, x_n]$ szimmetrikus polinom **egyértelműen** fölírható az elemi szimmetrikus polinomok polinomjaként.

Azaz létezik pontosan egy $F \in R[y_1, \dots, y_n]$ polinom, melyre

$$f(x_1, \dots, x_n) = F(\sigma_1, \dots, \sigma_n).$$

A F együtthatói a f együtthatóiból összeadás és kivonás segítségével kaphatók.

A 21. előadáshoz tartozó vizsgaanyag

Fogalmak

A σ_k elemi szimmetrikus polinomok (K2.5.8).

A 21. előadáshoz tartozó vizsgaanyag

Fogalmak

A σ_k elemi szimmetrikus polinomok (K2.5.8).
Többhatározatlanú polinom, műveletek, fok,
homogén polinom (K2.6.1).

A 21. előadáshoz tartozó vizsgaanyag

Fogalmak

A σ_k elemi szimmetrikus polinomok (K2.5.8).
Többhatározatlanú polinom, műveletek, fok,
homogén polinom (K2.6.1).

Tételek

A gyökök és együtthatók összefüggése (Viète-formulák, K2.5.9).

A 21. előadáshoz tartozó vizsgaanyag

Fogalmak

A σ_k elemi szimmetrikus polinomok (K2.5.8).
Többhatározatlanú polinom, műveletek, fok,
homogén polinom (K2.6.1).

Tételek

A gyökök és együtthatók összefüggése (Viète-formulák, K2.5.9).
A négyzetösszeg kifejezése az elemi szimmetrikus
polinomokkal (K2.5.13).

A 21. előadáshoz tartozó vizsgaanyag

Fogalmak

A σ_k elemi szimmetrikus polinomok (K2.5.8).
Többhatározatlanú polinom, műveletek, fok,
homogén polinom (K2.6.1).

Tételek

A gyökök és együtthatók összefüggése (Viète-formulák, K2.5.9).
A négyzetösszeg kifejezése az elemi szimmetrikus
polinomokkal (K2.5.13).
Az $x^n - 1$ gyöktényezős alakja (K2.5.15),

A 21. előadáshoz tartozó vizsgaanyag

Fogalmak

A σ_k elemi szimmetrikus polinomok (K2.5.8).
Többhatározatlanú polinom, műveletek, fok,
homogén polinom (K2.6.1).

Tételek

A gyökök és együtthatók összefüggése (Viète-formulák, K2.5.9).
A négyzetösszeg kifejezése az elemi szimmetrikus polinomokkal (K2.5.13).
Az $x^n - 1$ gyöktényező alakja (K2.5.15),
az n -edik egységgyökök összege.

A 21. előadáshoz tartozó vizsgaanyag

Fogalmak

A σ_k elemi szimmetrikus polinomok (K2.5.8).
Többhatározatlanú polinom, műveletek, fok,
homogén polinom (K2.6.1).

Tételek

A gyökök és együtthatók összefüggése (Viète-formulák, K2.5.9).
A négyzetösszeg kifejezése az elemi szimmetrikus polinomokkal (K2.5.13).
Az $x^n - 1$ gyöktényező alakja (K2.5.15),
az n -edik egységgyökök összege.
Nullosztómentesség többhatározatlanú polinomokra (K2.6.1).

A 21. előadáshoz tartozó vizsgaanyag

Fogalmak

A σ_k elemi szimmetrikus polinomok (K2.5.8).
Többhatározatlanú polinom, műveletek, fok,
homogén polinom (K2.6.1).

Tételek

A gyökök és együtthatók összefüggése (Viète-formulák, K2.5.9).
A négyzetösszeg kifejezése az elemi szimmetrikus polinomokkal (K2.5.13).
Az $x^n - 1$ gyöktényezős alakja (K2.5.15),
az n -edik egységgyökök összege.
Nullosztómentesség többhatározatlanú polinomokra (K2.6.1).
Többhatározatlanú polinomok szorzatának a foka (K2.6.3).

A 21. előadáshoz tartozó vizsgaanyag

Fogalmak

A σ_k elemi szimmetrikus polinomok (K2.5.8).
Többhatározatlanú polinom, műveletek, fok,
homogén polinom (K2.6.1).

Tételek

A gyökök és együtthatók összefüggése (Viète-formulák, K2.5.9).
A négyzetösszeg kifejezése az elemi szimmetrikus polinomokkal (K2.5.13).
Az $x^n - 1$ gyöktényező alakja (K2.5.15),
az n -edik egységgyökök összege.
Nullosztómentesség többhatározatlanú polinomokra (K2.6.1).
Többhatározatlanú polinomok szorzatának a foka (K2.6.3).
A szimmetrikus polinomok alaptétele (K2.7.3, NB).